

RAPORT Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZGORZELEC NA LATA 2011 - 2020

1. Wstęp

Gmina jako wspólnota samorządowa jest podstawową formą organizacyjną lokalnego życia publicznego w Polsce. Jej podstawowym zadaniem własnym jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Innymi słowy, tworzenia jak najlepszego środowiska życia mieszkańców. Stopień realizacji tego zadania w dużej mierze jest zależny od skali i tempa rozwoju lokalnego. Na władzach gminy spoczywa obowiązek aktywnego sterowania tymi procesami poprzez działania regulacyjne, inicjujące, organizujące i stymulujące. Wymaga to aktywności, kreatywności, innowacyjności i determinacji w działaniach władz gminy. Dużej znajomości uwarunkowań i mechanizmów jej rozwoju, wiedzy i umiejętności umożliwiających stosowanie nowoczesnych metod zarządzania i podejmowanie racjonalnych decyzji prorozwojowych oraz zastosowanie właściwych instrumentów oddziaływania na skalę i tempo tegoż rozwoju. Tworzą one uwarunkowania zewnętrzne w postaci zestawu szans i zagrożeń dla ich dalszego rozwoju. Właśnie przez profesjonalne zarządzanie można zwiększyć ich zdolność adaptacyjną do tych warunków. We współczesnej metodyce zarządzania rozwojem organizacji zaleca się stosowanie koncepcji zarządzania strategicznego, które winno być silnie powiązane z działaniami marketingowymi. W myśl tej koncepcji zarządzanie strategiczne jest przemyślanym, perspektywicznie zaplanowanym, skutecznie zorganizowanym i efektywnie realizowanym oraz stale kontrolowanym procesem formułowania i wdrażania strategii rozwoju organizacji. Koncepcja ta skupia uwagę zarządzających samorządem na jak najlepszym wykorzystaniu własnych walorów i zasobów w długookresowej perspektywie.

Systematyczne i długookresowe działania strategiczne na rzecz rozwoju gminy wciąż nie należą do powszechnego kanonu działania władz gminnych w Polsce. Pojęcie „zarządzanie strategiczne” jest kojarzone głównie ze sferą gospodarki i przedsiębiorstwami. W wielu przypadkach instrumenty zarządzania strategicznego uznawane są za konieczność wynikającą z przejściowej mody, za formalny wymóg (np. przy ubieganiu się o środki pomocowe UE), niewnoszące istotnych zmian do praktyki funkcjonowania gminy. Do długookresowego i kompleksowego zarządzania gminą zniechęca wybieranie radnych i wójtów/burmistrzów/prezydentów na okres kadencji, co sprzyja myśleniu w perspektywie co najwyżej średniookresowej. W tej sytuacji rzadko stosuje się w gminach podejście strategiczne, będące podstawą kształtowania kompleksowego ich rozwoju, które należy traktować jako długookresowe i kompleksowe spojrzenia na problemy rozwoju gminy oraz wskazania narzędzi ułatwiających ich skuteczne i efektywne przewyciężanie. W gminach, o wiele częściej stosuje się zarządzanie operacyjne polegające m.in. na bieżącym rozwiązywaniu problemów życia gminy. Jednak takie podejście w dłuższym okresie czasu nie sprzyja rozwojowi gmin, realizacji oczekiwanych celów. Działania operacyjne i konsekwentnie realizowana zarządzanie strategiczne otwiera przed każdą jednostką samorządową drogi rozwoju, kształtuje własny charakter gminy oczekiwany przez mieszkańców.¹

Strategia Rozwoju Gminy Zgorzelec na lata 2011 – 2020 została przyjęta Uchwałą Nr 23/11 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 15 lutego 2011 roku. Prace nad opracowaniem Strategii trwały kilka miesięcy. W trakcie prac zorganizowano warsztaty z udziałem liderów lokalnych, ustalono cele strategiczne i operacyjne. Takie rozwiązanie zostało zaproponowane i przyjęte z uwagi na stosunkowo długi horyzont obowiązywania dokumentu oraz możliwość bardziej elastycznego dostosowania realizowanych zadań do poszczególnych celów operacyjnych.

¹ Na podstawie opracowania Marka Ziółkowskiego, Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy, RUCH PRAWNICZY, EKONOMICZNY I SOCJOLOGICZNY, Rok LXXVII – zeszyt 1 – 2015

Strategia dotyczyła szeroko rozumianego rozwoju gminy, procesu jak najbardziej dynamicznego i podlegającego zmianom zachodzącym w gminie i jej otoczeniu, we wzajemnie powiązanych sferach: gospodarczej, społecznej, ekologicznej i cywilizacyjnej. Narzucało to konieczność nieustannego monitorowania oraz weryfikacji postawionych celów i sposobów ich realizacji. Proces budowania strategii, chociaż bazował głównie na konsultacjach społecznych, uwzględniał również zapisy istniejących dokumentów programowych. Zebrane w ten sposób informacje na temat gminy, oczekiwań jej mieszkańców i problemów z jakimi się borykają, pozwoliły na stworzenie dokumentu, w którym sformułowano misję. Zdefiniowano podstawowe obszary strategiczne oraz cele rozwoju. Uwzględniając zasadę zrównoważonego rozwoju wypracowana misja jest zestawem względnie trwałych dążeń, celów, na które zorientowane są lub powinny być działania. Przyjęto, że Misją Gminy Zgorzelec na lata 2011-2020 był:

Wszechstronny rozwój Gminy Zgorzelec przekładający się na wzrost jakości życia społeczności lokalnej

osiągnięty poprzez:

- zintensyfikowanie działań na rzecz wspierania przedsiębiorczości,
- aktywizację programów przeciwdziałania bezrobociu,
- poprawę oraz permanentną modernizację obiektów infrastruktury technicznej,
- współpracę międzynarodową oraz z innymi jednostkami samorządu terytorialnego,
- wykorzystanie walorów naturalnych na rzecz rozwoju turystyki,
- wspieranie rozwoju rolnictwa,
- zapewnienie społeczności lokalnej możliwości rozwoju zawodowego, edukacji, kreatywnego wypoczynku,
- postępującą integrację społeczności oraz wzrost tożsamości lokalnej,
- promowanie zdrowego stylu życia.

z tak sformułowanej misji wyłoniony został cel nadrzędny:

Przyjazna i zasobna gmina

stanowiący punkt odniesienia dla wyznaczenia celów niższego rzędu w czterech obszarach strategicznych:

1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej
2. Wzrost przedsiębiorczości
3. Restrukturyzacja rolnictwa,
4. Poprawa poziomu usług w sferze społecznej

Podział taki ułatwił ustalenie priorytetów i zadań strategicznych, których realizacja była monitorowana. Jednak z uwagi na fakt, że rozwój gminy ma charakter dynamiczny, zarówno w samej gminie, jak i jej otoczeniu cały czas zachodziły zmiany w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania, strategia nie mogła być dokumentem zawierającym zbiór zadań i zaleceń, które raz sformułowane będą zawsze aktualne. Bieżące potrzeby, zmiana obowiązującego prawa, wymuszały weryfikację przyjętych na wstępie celów oraz sposobów ich osiągnięcia. Narzędziem, którego zasadniczym zadaniem jest

zobrazowanie stopnia realizacji celów i zadań jest „Raport z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zgorzelec na lata 2011–2020”. Niniejszy raport, obejmuje cały okres obowiązywania strategii. Zawarte w nim informacje mają ułatwić ocenę stopnia realizacji przyjętych w strategii celów, uświadomić istniejące wciąż problemy oraz pobudzić do większej troski o działania na rzecz rozwoju naszej Gminy. To także dokument będący pomocnym w trwających pracach nad nową strategią na lata 2020-2030.

2. Cele i zadania przyjęte do realizacji w Strategii Rozwoju Gminy Zgorzelec na lata 2011-2020

I Cel strategiczny

POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Cele operacyjne:

- rozbudowa sieci komunikacji podmiejskiej,
- modernizacja dróg powiatowych,
- budowa chodników w terenie zabudowanym,
- promocja ekologicznych systemów grzewczych na terenie Gminy,
- modernizacja i dokończenie budowy oświetlenia drogowego,
- dokończenie kanalizowania Gminy,
- poprawa stanu czystości wsi (likwidacja dzikich wysypisk),
- organizowanie konkursów dla poprawy czystości wsi (najbardziej zadbane gospodarstwo),
- rozbudowa bazy hotelowo – gastronomicznej,
- renowacja obiektów zabytkowych w kontekście procesu promocji wsi,
- spójna oferta gminy (tereny inwestycyjne) dla inwestorów z branży hotelowo – gastronomicznej,
- budowa ścieżek rowerowych,
- poprawa gminnej infrastruktury drogowej,
- wspieranie rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej,
- rozwój infrastruktury ekologicznej,
- wsparcie ekologicznych rozwiązań w gospodarstwach domowych,
- rozwój sieci wodno – kanalizacyjnej,
- rozwój biologicznych oczyszczalni ścieków,
- akcje edycyjne w zakresie gospodarki odpadami,
- opracowanie systemu prac społecznych przy utrzymaniu czystości Gminy,
- przyjazna i efektywna gospodarka odpadami,
- wprowadzenie systemu kar za wyrzucanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych,
- rozwój ścieżek rowerowych w ramach tworzenia różnorodnych form rekreacji,
- Dostosowanie wyodrębnionych obszarów w zakresie infrastruktury technicznej do działań promocyjno – kulturalnych,
- tworzenie i rozwój szlaków turystycznych,
- kreowanie nowych formy infrastruktury turystycznej,
- atrakcje turystyczne na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i poprawy infrastruktury technicznej,
- rozwój infrastruktury turystycznej w kontekście poszukiwania nowych dróg

rozwojowych Gminy,

- wsparcie kluczowych inwestycji infrastrukturalnych istotnych z punktu widzenia rozwoju Gminy ,
- doskonalenie systemu przeciwdziałania klęskom żywiołowych,
- rozwój „małej infrastruktury” w Gminie,
- wprowadzenie i rozwój nowoczesnych systemów informacyjnych,
- wspieranie rozwoju sieci internetowych,
- zintensyfikowanie współpracy z lokalnymi dostawcami internetu,
- rozwój kafejek internetowych z punktem ksero.

II Cel strategiczny

WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Cele operacyjne:

- aktywne wspieranie sfery biznesu przez władze lokalne,
- przygotowanie terenów pod inwestycje,
- opracowanie specjalnej oferta dla inwestorów zajmujących się przetwórstwem rolnym,
- wspieranie inwestorów w zakresie pozyskiwania kadr,
- dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do planów inwestycyjnych Gminy,
- aktywna partycypacja władz lokalnych w promocji Gminy,
- pośrednictwo Gminy w dynamizowaniu kontaktów między potencjalnymi inwestorami,
- opracowanie systemu pomocy i preferencji dla podmiotów gospodarczych,
- wykorzystywanie zewnętrznych środków pomocowych,
- szkolenie gminnych kadr w zakresie przygotowywania wniosków o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej,,
- opracowanie zasad wzajemnego wspierania firm z terenu Gminy,
- działania na rzecz przekwalifikowania kadr zawodowych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy,
- wspieranie rozwoju sektora drobnej przedsiębiorczości,
- opracowanie kompleksowej oferty dla inwestorów zawierającej listę przewag konkurencyjnych Gminy,
- stworzenie centrum edukacyjno – kulturalnego,
- zmniejszanie bezrobocia – wspieranie polityki zatrudnienia, tworzenie nowych miejsc pracy,
- odnoszenie się do społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw,
- wspieranie wzajemnej współpracy firm z terenu Gminy (Forum Wymiany Doświadczeń),
- rozwój lokalnego rzemiosła,
- przywiązywanie wagi do etyki w lokalnym świecie przedsiębiorczości,
- integracja firm ze społecznością lokalną,
- wspieranie nowych kierunków rozwoju przedsiębiorstw,
- dynamizowanie działań w poszukiwaniu nisz rynkowych dla lokalnych przedsiębiorstw,
- pozyskiwanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla młodzieży wiejskiej (Powiatowy Urząd Pracy), promocja inicjatyw zakładania działalności gospodarczej.

III Cel strategiczny **RESTRUKTURYZACJA ROLNICTWA**

Cele operacyjne:

- wspieranie rozwoju agroturystyki,
- wzmocnienie działań związanych z marketingiem usług agroturystycznych,
- zalesianie gruntów o niskiej bonitacji,
- opracowanie systemu cyklicznego szkolenia rolników w zakresie m.in. pozyskiwania środków pomocowych, marketingu terytorialnego i zarządzania,
- wykorzystanie biomasy jako źródła potencjalnej energii,
- promowanie żywności ekologicznej,
- specjalizacja rolnictwa, popularyzacja nowych kierunków produkcji rolnej,
- promowanie produkcji rolnej zgodnej z zapotrzebowaniem społecznym,
- pomoc małym gospodarstwom rolnym w dostępie do nowych technologii oraz poszukiwaniu rynków zbytu,
- wspieranie powstawania produktów lokalnych (np. żywność, wyroby artystyczne),
- promowanie produktów lokalnych,
- działania edukacyjne dedykowane dla osób zajmujących się działalnością rolniczą,
- wykorzystywanie walorów turystycznych w rozwoju, promocji rolnictwa,
- wykorzystanie warunków klimatycznych w rozwoju rolnictwa,
- zwiększenie ekologicznej produkcji rolnej,
- promowanie koncepcji zrzeszania małych gospodarstw,
- ułatwienia w łączeniu działek rolnych,
- opracowanie systemu pomocy w zakresie pomiarów geodezyjnych,
- szkolenie rolników w zakresie BHP,
- rozwój systemu doradztwa w zakresie prowadzenia małych gospodarstwa rolno – produkcyjnych,
- dokończenie regulacji cieków wodnych.

IV Cel strategiczny **POPRAWA POZIOMU USŁUG W SFERZE SPOŁECZNEJ**

Cele operacyjne:

- racjonalizacja systemu oświaty w oparciu o konsultacje społeczne,
- sukcesywne realizowanie kompleksowego programu kształcenia dla przyszłości (Skills for the Future),
- wspieranie zajęć dydaktycznych w terenie,
- funkcjonowanie systemu stypendiów socjalnych oraz za wyniki w nauce,
- pozyskiwanie środków finansowych z programów Unii Europejskiej,
- rozwój świetlic środowiskowych,
- funkcjonowanie systemu dożywiania oraz dowozu dzieci do szkół,
- dostosowywanie obiektów szkolnych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- usprawnianie dojazdu pracowników opieki społecznej do osób objętych pomocą,
- programy profilaktyki stomatologicznej dla dzieci i młodzieży,
- zapewnienie opieki pielęgniarskiej w szkołach,
- wspieranie istniejących placówek opieki zdrowotnej,
- działania wspomagające organizowanie imprez dla osób niepełnosprawnych,
- rozwijanie programów profilaktyki uzależnień,
- rozwijanie form opieki skierowanej do osób starszych,

- polityka prozdrowotnych zachowań (wspieranie inicjatyw na rzecz prozdrowotnych zachowań),
- usprawnianie systemu dostępu do informacji dotyczących opieki zdrowotnej (m.in. terminy akcji profilaktycznych),
- promocja zdrowia i edukacja zdrowotna,
- zdynamizowanie akcji „Białych Niedzieli”,
- zakończenie modernizacji sieci szkół (działania finalizujące),
- działania wspomagające tworzenie przedszkoli,
- rozwój nauki języków obcych od najmłodszych lat,
- tworzenie i wspieranie inicjatyw kreowania aktywności społecznej,
- rozwój świetlic środowiskowych w kontekście czynnika uzupełniającego ofertę edukacyjną,
- tworzenie nowych miejsc opieki i wczesnej dydaktyki,
- rozwój infrastruktury edukacyjnej,
- budowanie świadomości ekologicznej w społeczności lokalnej,
- kreowanie i wyróżnianie postaw proekologicznych,
- rozwój systemów wspomagających bezpieczeństwo publiczne,
- zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- organizowanie prewencyjnych spotkań z młodzieżą szkolną oraz mieszkańcami dotyczących bezpieczeństwa publicznego,
- podejmowanie wspólnych działań wychowawczych przez wszystkie gminne podmioty zajmujące się sferą społecznego funkcjonowania Gminy,
- sukcesywne usuwanie drzew przy drogach w celu zwiększenia bezpieczeństwa publicznego,
- dynamizowanie działań związanych z organizacją pozalekcyjnych zajęć,
- współpraca kulturalna w ramach Euroregionu Nysa,
- integracja społeczności lokalnej poprzez organizacje imprez sportowo – rekreacyjnych,
- tworzenie i rozwój obiektów sportowych,
- wykorzystanie tradycji sportowych w budowaniu wizerunku i promocji Gminy,
- rozwój instytucji kulturalnych,
- poszerzanie oferty kulturalnej,
- promocja czytelnictwa,
- akcje przeciwdziałania patologiom społecznym,
- edukacja w zakresie integracji lokalnej (tożsamości),
- długofalowe wspieranie „trudnych rodzin”,
- pokazanie, uwypuklenie korzyści wynikających z posiadanego wykształcenia,
- popularyzacja systemów prywatnej opieki zdrowotnej,
- wspieranie instytucji „asystenta rodzinnego” (przeciwdziałanie patologii),
- działania na rzecz budowanie respektu przed obowiązującym prawem,
- zdywersyfikowana oferta dla „trudnej młodzieży”,
- zdywersyfikowana i szeroka oferta kulturalna jako podstawa integracji społecznej,
- wspieranie aktywności społeczności lokalnej w zakresie działań kulturalnych,
- wspieranie folklorystycznej oferty Gminy (zespoły ludowe),
- rozwój bibliotek (większa baza zbiorów),
- wspieranie indywidualnych zainteresowań (talentów) dzieci i młodzieży,
- koła zainteresowań – wspieranie wzajemnych relacji społeczności lokalnej,
- dostosowanie oferty oświatowej do wymogów współczesnego rynku pracy i aktualnych wyzwań rozwojowych,

- podnoszenie jakości życia przez edukację społeczną,
- popularyzacja kultury wsi,
- zintensyfikowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi na terenie Gminy,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych na rzecz rozwoju sfery społecznej w Gminie,
- wspieranie tworzenia i rozwoju drużyn sportowych,
- realizacja koncepcji leczenia dojazdowego,
- realizacja koncepcji Uniwersytetu Trzeciego Wieku (dla osób starszych),
- rozwój pomocy psychologicznej dla dzieci,
- opracowanie koncepcji inicjatywy straży obywatelskiej,
- rozwój marketingu eventowego,
- utworzenie parku zagospodarowującego potrzeby wypoczynku i rozrywki mieszkańców (wielofunkcyjność, zdywersyfikowana oferta),
- poszerzenie świadomości ekologicznej poprzez przykłady korzyści z zachowań ekologicznych.

Przyjęte cele strategiczne i operacyjne realizowane były w pełnej świadomości słabych i mocnych stron gminy oraz szans i zagrożeń określonych w trakcie opracowania analizy SWOT. W omawianej strategii przyjęto, że silne strony należy wzmacniać, słabe strony należy niwelować, szanse wykorzystywać a zagrożenia unikać. Prezentowana analiza SWOT poprzedzona została analizą potencjału społeczno – gospodarczego Gminy. Prezentowane zestawy czynników wewnętrznych i zewnętrznych oparto na wnioskach zawartych w licznych opracowaniach strategicznych przygotowanych na potrzeby Gminy oraz pogłębionej dyskusji podczas przeprowadzonych warsztatów strategicznych. Prowadząc analizę od wewnątrz na zewnątrz JST, poszukiwano odpowiedzi na pytania:

- czy mocne strony pozwolą wykorzystać szanse?
- czy słabości uniemożliwią (zablokują) wykorzystanie szans?
- czy mocne strony pozwolą przezwyciężyć zagrożenia?
- czy słabe strony pogłębią zagrożenia?

W ten sposób uzyskano pełny obraz czynników, które wpływają na rozwój Gminy. Silne strony samorządu, określane czasem jako jego atuty konkurencyjne, zasoby oraz umiejętności umożliwiają zajęcie relatywnej pozycji na rynku. Zaliczamy je do czynników wewnętrznych. W strategii silne strony Gminy określono jako:

- dyfuzja obszarów kultury i promocji z przygranicznymi obszarami Niemiec,
- proinwestycyjna polityka władz lokalnych,
- otwartość władz lokalnych na innowacyjne metody zarządzania Gminą,
- ciągłość funkcjonowania władz lokalnych w kontekście realizacji długofalowych celów rozwojowych,
- korzystne położenie w kontekście szlaków komunikacyjnych,
- bliskość ośrodków miejskich,
- osiedlanie się w Gminie kreatywnych indywidualności wzbogacających kapitał społeczny,
- dostępne tereny pod inwestycje,
- firmy generujące wpływy z podatku od nieruchomości oraz stabilizujące lokalny rynek pracy,
- zintensyfikowane działania władz lokalnych na rzecz wspierania przedsiębiorczości,
- bogactwo zasobów mineralnych,
- korzystne położenie Gminy w kontekście pozyskiwania energii wiatrowej,
- wzrost ilości usług około transportowych przy węźle autostradowym,
- sprzyjający mikroklimat dla upraw rolniczych,

- warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- stosunkowo dobry poziom szkolnictwa i edukacji,
- korzystne walory krajobrazowe, przyrodnicze, klimatyczne,
- istniejący potencjał turystyczny (atrakcje turystyczne),
- współpraca zagraniczna,
- wykorzystanie systemu zarządzania jakością do poprawy obsługi klientów Gminy,
- stosunkowo dobra komunikacja w obrębie Gminy,
- sukcesywnie polepszająca się infrastruktura techniczna
- rozwinięta sieć telefoniczna,
- infrastruktura energetyczna,
- walory kulturowe (pielęgnowanie inicjatyw folklorystycznych),
- oferta kulturalna aktywność w obszarze sportu,
- imprezy odbywające się na terenie Gminy,
- rozwijająca się baza sportowa,
- aktywna partycypacja w rozwiązywaniu problemów sfery społecznej Gminy,
- działalność na rzecz edukacji niepełnosprawnych,
- stosunkowo wysoka aktywność społeczności lokalnej,
- sprawne funkcjonowanie instytucji w obszarze opieki zdrowotnej,
- funkcjonalny serwis internetowy Gminy,
- aktywna działalność władz lokalnych na rzecz rozwoju Gminy,
- gościnność mieszkańców Gminy,
- współpraca z mediami,
- realizowane działania promocyjne,
- działalność organizacji pozarządowych.

Kolejnym czynnikiem wewnętrznym w analizie SWOT Gminy Zgorzelec są słabe strony gminy. Słabe strony, to te wszystkie jej zasoby i aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność samorządu lub blokują rozwój, są destymulantami efektów synergicznych. W strategii przyjęto, że należą do nich:

- proces starzenia się społeczności lokalnej,
- migracja młodych mieszkańców,
- problemy związane z bezrobociem, w szczególności wśród młodzieży,
- stosunkowo niski odsetek osób z wyższym wykształceniem,
- niedoinwestowanie obiektów użyteczności publicznej,
- niestabilna kondycja niektórych podmiotów gospodarczych,
- drogi powiatowe wymagające remontu,
- braki infrastrukturalne w odniesieniu do części dróg, chodników i oświetlenia,
- niewystarczające nakłady na promocje turystyki, kultury i sportu,
- potrzeba skoordynowanych działań w zakresie wspólnej działalności promocyjnej, inwestycyjnej z sąsiadującymi miejscowościami,
- problemy w zakresie integracji społeczności (ludność napływowa),
- niedostateczna realizacja programów dotyczących promocji zdrowia, profilaktyki antynarkotykowej, opieki pozalekcyjnej w szkołach,
- rozwarstwienie dochodów w poszczególnych grupach społecznych,
- niedostateczna współpraca lokalnych środowisk na rzecz promocji i rozwoju gminy,
- stosunkowo słaba znajomość języków obcych wśród mieszkańców Gminy,
- niewystarczająca ilość miejsc do efektywnego spędzania wolnego czasu przez społeczność

- lokalną w odniesieniu do kultury i rozrywki,
- nielegalne wysypiska śmieci,
  - problemy z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych,
  - potrzeba estetyzacji gospodarstw rolnych,
  - niszcząca cześć zabytków Gminy,
  - niedostatki w zakresie bazy biznesowo–konferencyjnej,
  - niewykorzystywanie w pełnym zakresie walorów przyrodniczych do rekreacji,
  - rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
  - ograniczone środki na finansowanie i remont obiektów infrastruktury,
  - problemy w obszarze poczucia bezpieczeństwa przez mieszkańców Gminy.

Za niezmiernie ważne uznano w strategii również tak zwane czynniki zewnętrzne i wyróżnione w nich szanse. Szanse to wszystkie okazje jakie samorząd może wykorzystać do prawidłowego funkcjonowania i przede wszystkim – do rozwoju. Taką okazją może być zmiana przepisów prawa, luka w rynku, nisza do wypełnienia, brak bezpośredniej konkurencji, trendy itp. Szansą będzie też z pewnością próba przewidzenia czy dany produkt lub usługa nie stanie się bardziej popularna, przez co wzrośnie na nią popyt. W strategii do szans zaliczono:

- możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- stosunkowo stabilny wzrost, gospodarczy kraju przekładający się na większą zamożność społeczeństwa,
- większa dostępność programów pomocowych dla osób bezrobotnych,
- wzrastające zainteresowanie turystyką rodzinną, aktywną, weekendową,
- większa dbałość społeczeństwa o zdrowy tryb życia,
- większe zainteresowanie wysokiej jakości lokalnymi produktami,
- szansa na wykorzystanie walorów środowiska naturalnego,
- postępujący rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej,
- napływ kapitału zagranicznego,
- wzrastające zainteresowanie turystyką eventową,
- wzrastające znaczenie koncepcji sieciowych produktów turystycznych (współpraca z innymi Jednostkami samorządu terytorialnego z Subregionu Nysa – Kwisa – Bóbr),
- ułatwienia komunikacyjne związane z wejściem Polski do Strefy Schengen,
- społeczny klimat sprzyjający rozwojowi samorządności terytorialnej,
- wzrost znaczenia rynku usług w ogólnej strukturze zatrudnienia społeczności,
- rozwijająca się współpraca z miastami partnerskimi,
- stopa inflacji na poziomie zbliżonym do założonego celu inflacyjnego,
- wzrastająca mobilność zawodowa ludności.

Czynnikiem zewnętrznym określonym w strategii są zagrożenia. Poświęcono im w dużym stopniu uwagę. Są to czynniki zewnętrzne, które mogą mieć złe oddziaływanie na nasz samorząd. Niestety na pewne sprawy nie mamy wpływu, mamy natomiast możliwość reagowania na zbliżające się problemy. Jednak aby było to możliwe musimy być czujni i temu służy m.in. . Przyjęte zagrożenia określano jako czynniki do unikania bądź eliminowania. Zaliczono do nich:

- brak wystarczających środków na realizację zadań społecznych,
- wzrastająca konkurencyjność ze strony innych jednostek samorządu terytorialnego,
- wzrastające koszty pracy najemnej,
- zagrożenia powodziowe,
- niestabilne, niejednoznaczne przepisy prawne,

- procesy globalizacyjne skutkujące konkurencyjnymi ofertami z różnych regionów kraju i świata,
- ogólny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym,
- niedobory środków centralnych na rozbudowę i konserwację infrastruktury technicznej, w szczególności drogowej,
- odpływ wykształconych kadr specjalistów do innych krajów Unii Europejskiej,
- utrudniony dostęp do preferencyjnych kredytów wynikający z trudnej sytuacji na rynkach finansowych,
- stosunkowo niska siła nabywcza społeczeństwa (np. w stosunku do społeczeństw Zachodniej Europy),
- nadmierny fiskalizm w polityce gospodarczej państwa,
- konkurencyjność gospodarek krajów sąsiednich,
- obserwowane zachowania patologiczne w niektórych grupach społecznych,
- stosunkowo wysoki poziom bezrobocia w skali kraju.

Opracowanie strategii ma sens, gdy określimy zadania wraz ze sposobem pomiaru ich realizacji. W Strategii Rozwoju Gminy Zgorzelec na lata 2011-2020 przyjęto przykładowe zestaw mierników realizacji celów strategicznych. Lista zaproponowanych mierników nie była zestawieniem zamkniętym. Złożono, że można ją poszerzać zgodnie z zapotrzebowaniem i merytorycznym uzasadnieniem. Założono, że ewentualny przyrost/spadek pożądanych wielkości należy konfrontować z nakładami poniesionymi na konkretne działania i weryfikować w określonych ramach czasowych. Wyniki będą stanowić punkt wyjścia do opracowania raportu zawierającego rekomendacje do dalszych działań. Dla poszczególnych celu nadrzędnego przyjęto następujące cele strategiczne i mierniki.

Cel nadrzędny:

PRZYJAZNA I ZASOBNA GMINA

Cele strategiczne:

I Poprawa stanu infrastruktury technicznej

1. ilość nowych lub zmodernizowanych wodociągów,
2. ilość nowych lub zmodernizowanych ciągów kanalizacji,
3. wzrost ilości nowych, zmodernizowanych lub wyremontowanych dróg,
4. wskaźnik gęstości sieci telefonicznej,
5. zwiększenie stopnia wykorzystania istniejącej bazy noclegowej,
6. wzrost ilości miejsc noclegowych.

II Restrukturyzacja rolnictwa

1. liczba utworzonych grup producenckich,
2. ilość zalesionych gruntów,
3. wzrost liczby gospodarstw agroturystycznych,
4. liczba gospodarstw preferujących ekologiczne rolnictwo,
5. liczba miejscowych podmiotów oferujących produkty lokalne.

III Wzrost przedsiębiorczości

1. wskaźnik przedsiębiorczości (liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców),

2. liczbę nowopowstałych przedsiębiorstw,
3. liczba zlikwidowanych przedsiębiorstw,
4. liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy,
5. spadek stopy bezrobocia.

IV Poprawa poziomu usług w sferze społecznej

1. wzrost zadowolenia mieszkańców z jakości usług medycznych, pomocy społecznej, kultury, bezpieczeństwa publicznego (na bazie badań ankietowych),
2. wskaźnik liczby absolwentów, którzy kontynuują edukację na kolejnych poziomach (w tym studiach wyższych),
3. wielkość migracji w gminie,
4. liczba organizowanych imprez,
5. liczba mieszkańców angażujących się w lokalne inicjatywy,
6. liczba wejść na stronę internetową gminy,
7. poziom tożsamości z gminą (na bazie badań ankietowych),
8. wizerunkowe postrzeganie gminy (na bazie badań ankietowych)

Podział taki ułatwił podsumowanie realizacji przyjętych kierunków strategicznych i operacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem priorytetów i zadań strategicznych, których realizacja była monitorowana. Pierwszy raport z realizacji omawianej strategii opracowano za lata 2011 – 2014, kolejny w 2018r. a następne informacje o realizacji strategii zawarte są w raportach o stanie gminy za rok 2018 i 2019.

Z uwagi na fakt, że rozwój gminy miał charakter dynamiczny, zarówno w samej gminie, jak i jej otoczeniu cały czas zachodziły zmiany w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania. Strategia nie może być zatem dokumentem zawierającym zbiór zadań i zaleceń, które raz sformułowane będą zawsze aktualne. Wymagają one nieustannego monitorowania i weryfikacji przyjętych na wstępie celów oraz sposobów ich osiągnięcia.

Narzędziem, którego zasadniczym zadaniem jest zobrazowanie stopnia realizacji tych celów jest właśnie „Raport z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zgorzelec na lata 2011 – 2020”. Dokument ten w swej dalszej treści zawiera informacje, które ułatwią dokonanie oceny stopnia realizacji przyjętej Strategii oraz wskażą problemy wymagające wciąż rozwiązania.

Realizacja celów strategicznych

Strategia Rozwoju Gminy realizowana jest zgodnie z przyjętymi kierunkami, które stanowią nadrzędne wytyczne do planowania poszczególnych działań. Uszczegółowieniu procedury wdrażania Strategii służą plany i programy operacyjne, do których należą:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zgorzelec
2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy
3. Programy Ochrony Środowiska dla Gminy Zgorzelec
4. Strategia Rozwiązywania Problemów społecznych w Gminie Zgorzelec na lata 2013 - 2020
5. Plan gospodarki odpadami dla Gminy
6. Wieloletni Program Finansowy
7. Programy współpracy Gminy Zgorzelec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
8. Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.
9. Diagnozy Lokalnych zagrożeń społecznych z 2013, 2017 i 2020r.

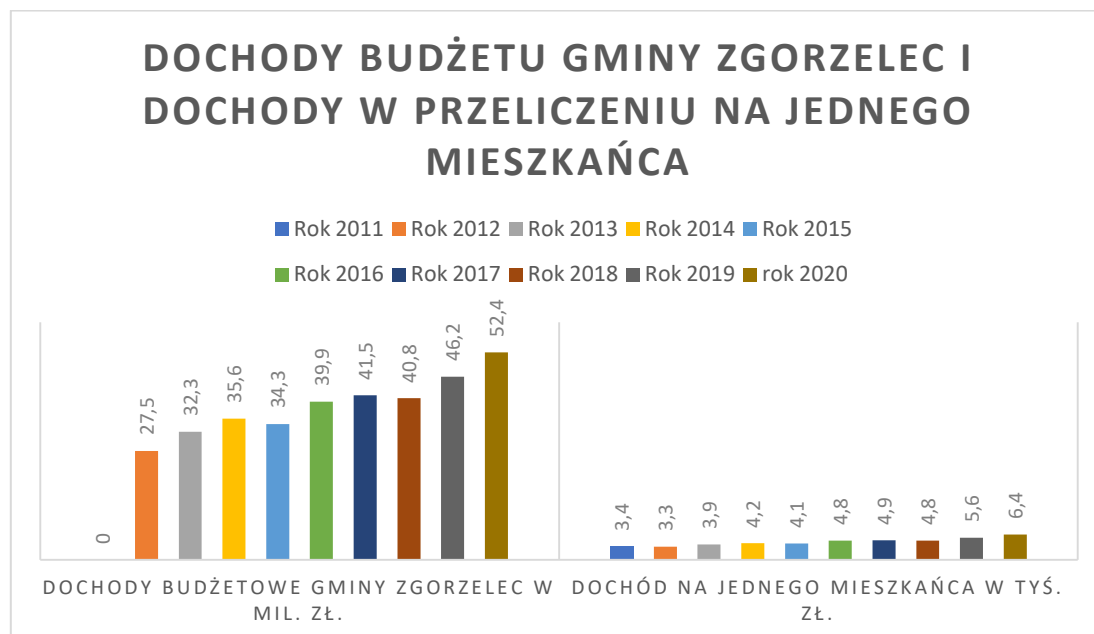

10. Strategia Promocji i Profilaktyki Zdrowia dla Gminy Zgorzelec na lata 2018 – 2022
11. Gminnych Programów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zgorzelec
12. Gminne Programy Wspierania Rodziny
13. Programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt
14. Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Zgorzelec,
15. Uchwała Nr 75/15 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 28 września 2015r. w sprawie: ustalenia trybu postępowania o udzielenie dotacji dla osób fizycznych na pokrycie kosztów zakupu i montażu kolektorów słonecznych
16. Raporty o stanie Gminy Zgorzelec
17. Regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Zgorzelec
18. Gminne Plan Zarządzania Kryzysowego.
19. Raportu Gminy Zgorzelec, Wkład do Programu Wykonawczego Strategii Sudety 2030

Realizacja Strategii odbywa się poprzez realizację tych programów, regulaminów i zasad, a także poprzez uwzględnianie jej zapisów przy corocznym formułowaniu budżetu gminy.

Poniżej prezentuję dane określające aktualny stan gminy w dziedzinach określonych w strategii. Dane pochodzą głównie ze sprawozdań składanych przez Gminę do Głównego Urzędu Statystycznego i publikowanych jako obowiązujące i wiarygodne informacje, udokumentowane stanem faktycznym, kontrolą ich prawidłowości systemowej.

Wskazany w strategii Cel nadrzędny PRZYJAZNA I ZASOBNA GMINA mierzony jest za pośrednictwem analizy dochodu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Informację na ten temat przedstawia poniższe zestawienie.

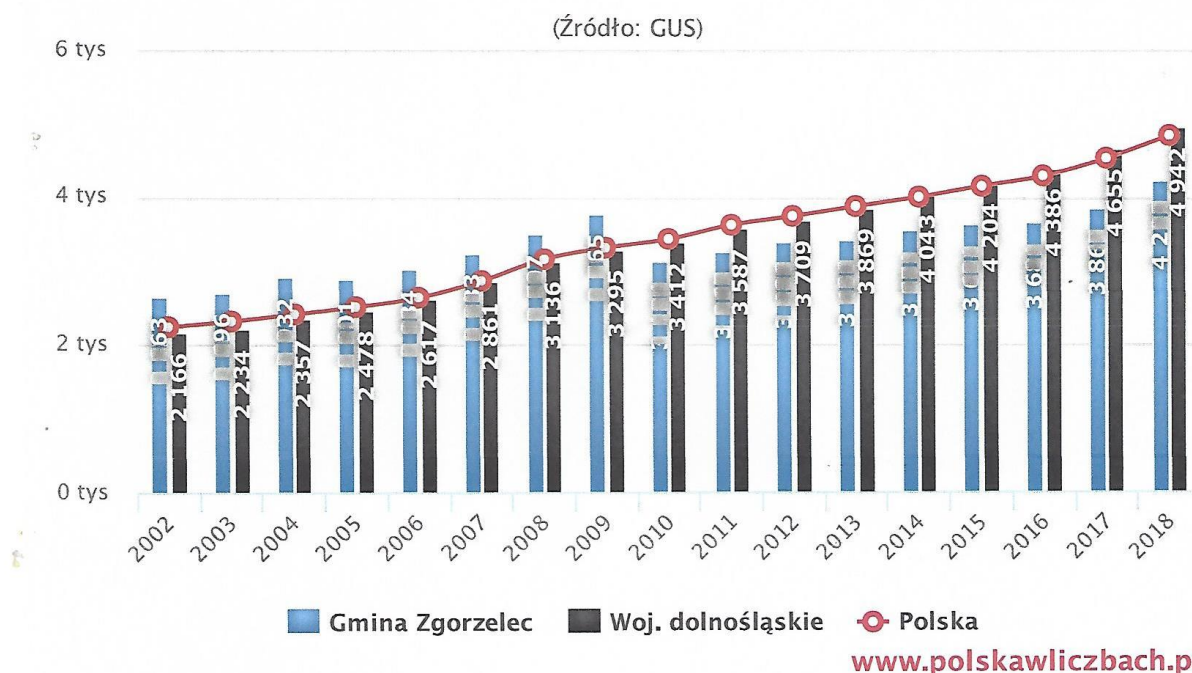
Opracowano na podstawie danych z www.polskachwliczbach.pl
oraz danych z wydziału finansowego UG.

Jak przedstawia powyższy wykres dochody gminy wzrastały bardzo intensywnie. W przeliczeniu procentowym dochody z roku 2011 w stosunku do roku 2020 **wzrosły o 89,2%**. Jednocześnie wzrosły dochody liczone na jednego mieszkańca. W przeliczeniu procentowym dochody na jednego mieszkańca gminy w roku 2011 wyniosła 6.400 zł. **wzrosły w roku 2020** co stanowi **88,2%**. To również bardzo duży wzrost mimo iż liczba mieszkańców gminy także się zwiększyła.

Powyższa analiza uzupełniona została informacją o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach (brutto) osiąganych przez mieszkańców gminy w poszczególnych latach.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Zgorzelec w latach 2002 – 2018

Jak widać średnie wynagrodzenie w gminie Zgorzelec, licząc od roku 2011 do roku 2018 (GUS nie publikuje jeszcze danych za rok 2019) wzrosło o 29,40%. Należy jednak zaznaczyć, że zwiększyły się równocześnie dysproporcje pomiędzy średnim wynagrodzeniem w województwie dolnośląskim a w Gminie Zgorzelec. W roku 2011 wynagrodzenie w gminie stanowiło 91,03% średniego wynagrodzenia w województwie, a w roku 2018 - 85,49%. Jest to niepokojące zjawisko, zaprzeczające między innymi teorii zrównoważonego rozwoju regionów. Dochody mieszkańców gminy wzrastają w dużo mniejszym stopniu niż dochody budżetowe gminy.

Reasumując należy jednoznacznie stwierdzić, że Gmina Zgorzelec osiągnęła bardzo wysoki wskaźnik wzrostu dochodów budżetowych, zwiększając swoje możliwości realizacja zadań własnych gminy. Wzrost kilkakrotnie przewyższył wzrost inflacji co również uwzględniano w miernikach realizacji celu nadrzędnego.

Niezmiernie ważnym jest również poziom realizacji celów strategicznych mierzony za pomocą wskazanych w omawianej strategii miernikami.

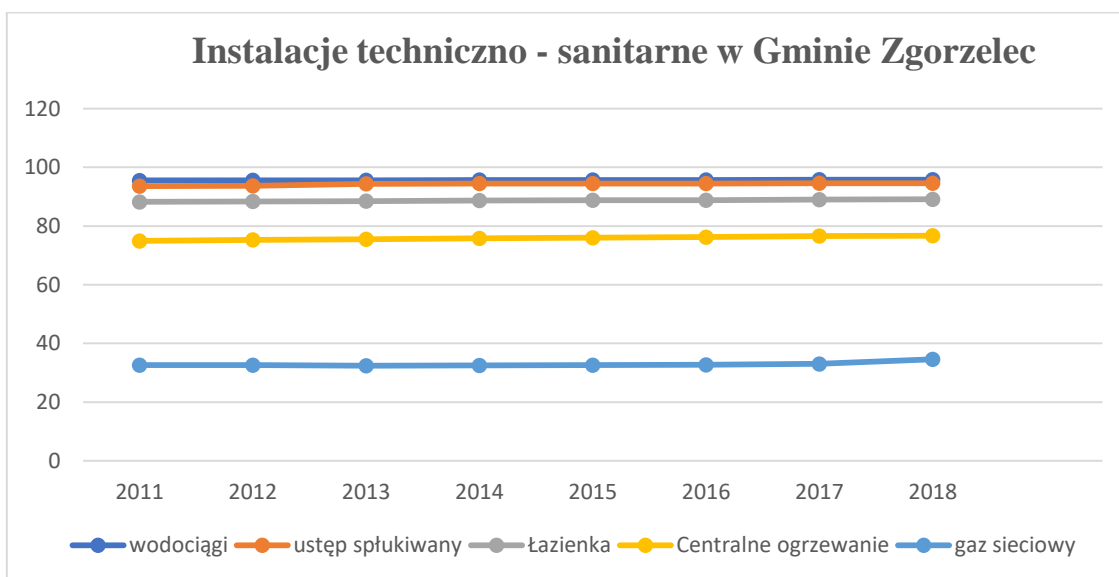
Pierwszy cel strategiczny to:

I Poprawa stanu infrastruktury technicznej

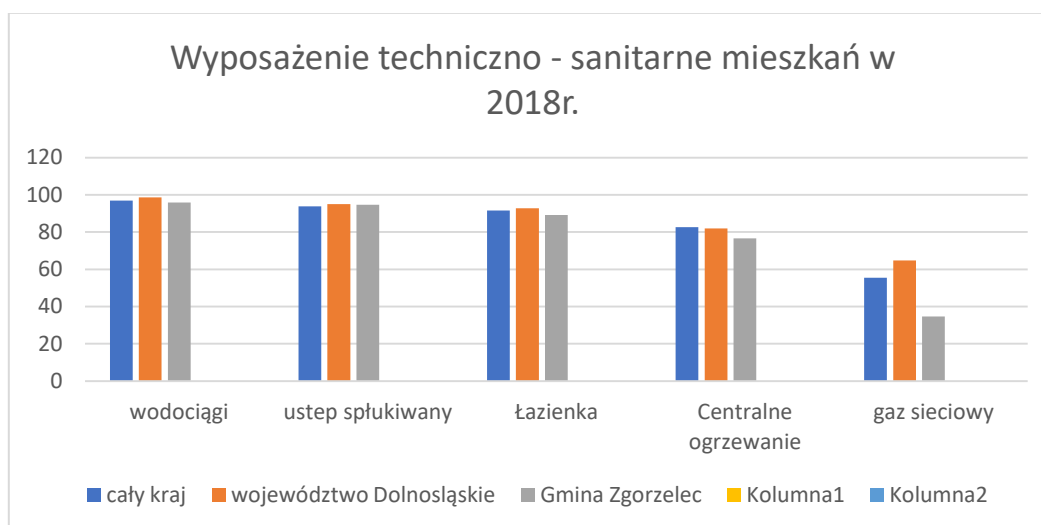
1. Ilość nowych lub zmodernizowanych wodociągów.

To wskaźniki, które wskazują głównie standard poziomu życia mieszkańców gminy, który przedstawiam w formie wykresu.

Opracowano na podstawie danych z GUS. Lata 2019 i 2020 nie są jeszcze opublikowane

Praktycznie o 0,3 % zwiększyła się grupa mieszkańców, którzy korzystają z sieci wodociągowej. Wzrost związany jest z decyzjami indywidualnych mieszkańców dotyczących przyłączenia się do istniejącej w całej gminie sieci wodociągowej. Łącznie w omawianym okresie wybudowano w gminie **3.528 metrów nowej sieci wodociągowej**. Osiągnięty przez gminę w 2018 roku wskaźnik – 95,8% mieszkańców, jest bardzo wysoki i jest zbliżony do średniej krajowej i wojewódzkiej. Podobna sytuacja mamy przy analizie ilości ustępów spłukiwanych, łazienek. Zważywszy na fakt, że Gmina Zgorzelec jest typową gminą wiejską a średnie województwa i kraju podawane są z uwzględnieniem miast i aglomeracji miejskich, to osiągnięte przez gminę wskaźniki świadczą o wysokim poziomie infrastruktury technicznej oraz systematycznej pracy na rzecz poziomu życia sanitarnego mieszkańców.

Opracowano na podstawie danych z GUS. Lata 2019 i 2020 nie są jeszcze opublikowane,

2. Ilość nowych lub zmodernizowanych ciągów kanalizacji

Tereny gmin wiejskich często charakteryzują się dużą przestrzenią. Gmina Zgorzelec obejmuje teren 136,3 km². Zjawisko to dotyczy zarówno odległości między poszczególnymi miejscowościami jak i odległości pomiędzy domostwami zlokalizowanymi zwłaszcza na obrzeżach rdzennej miejscowości. Taka lokalizacja domostw nie sprzyja budowie sieci kanalizacyjnej, ponieważ bezzasadne jest pokrywanie gminy setkami kilometrów rur dla doprowadzenia sieci do małej liczby indywidualnych odbiorców. Gmina w minionym okresie skoncentrowała wysiłki inwestycyjne w dwóch kierunkach:

- a) Budowy sieci w miejscowościach i miejscach skupiających większą liczbę mieszkańców w minionym okresie 10 lat wybudowano w gminie łącznie **19.353 metrów nowej, grawitacyjnej i tłocznej sieci kanalizacyjnej**.
- b) Indywidualnym wsparciu w budowie indywidualnych oczyszczalni biologicznych. Na terenach jeszcze nieskanalizowanych, gdzie budowa tradycyjnej sieci jest technicznie i ekonomicznie nieuzasadniona mieszkańcy Gminy mogą wystąpić o dofinansowanie do przydomowej oczyszczalni ścieków. Gmina dofinansowuje inwestycję do wysokości 50%, ale nie więcej niż 3 000,00 zł, a wnioski przyjmowane są w terminie do 30 września każdego roku. Od 2011 r. z dofinansowania skorzystało **114 właścicieli** nieruchomości. Łączna kwota udzielonych dotacji za ten okres wyniosła ponad 350.000 zł.

Należy także zaznaczyć, że władze gminy podjęli dodatkowe działania mające znaczący wpływ na poprawę warunków społeczno – gospodarczo – przyrodniczych. Zaliczam do nich:

1) Realizację programu usuwania azbestu

Azbest jest substancją stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska. Na mocy polskiego prawa może on być wykorzystywany nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032r. Uchwałą Nr 122/08 z dnia 30 czerwca 2008r. Rada Gminy Zgorzelec przyjęła Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Zgorzelec, zawierający następujące cele :

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu,
- likwidację szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Zgodnie z zapisami obowiązującego prawa koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest powinni w całości pokryć właściciele obiektów, w których powstają odpady zawierające azbest. Zdając sobie sprawę z istotnego zagrożenia dla mieszkańców dotyczącego azbestu, Wójt Gminy Zgorzelec zatwierdził Regulamin dofinansowania zadań z zakresu usuwania odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Zgorzelec. Działając zgodnie z założeniami przyjętego Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, gmina podjęła działania zmierzające w kierunku bezpiecznego eliminowania z użytkowania wyrobów zawierających azbest, poprzez zorganizowania transportu odpadów azbestowych do miejsca ich unieszkodliwiania oraz pokrycie całkowitych kosztów tego przedsięwzięcia. Od 2008r. z terenu Gminy Zgorzelec usunięto **319,629 ton** odpadów zawierających azbest. Łączny koszt transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych wyniósł 151.117,78 zł. Na realizację tego zadania Gmina uzyskała dotację ze środków WFOŚiGW w wysokości 92.290,23 zł. Odpady zawierające azbest odebrano od 95 właścicieli nieruchomości.

Masy usuniętych odpadów i koszt usunięcia odpadów w poszczególnych latach przedstawiają się następująco:

Usuwanie azbestu z terenu Gminy Zgorzelec				
rok	ilość usuniętych odpadów zawierających azbest [tony]	całkowity koszt usunięcia odpadów azbestowych [zł]	wysokość uzyskanej dotacji z WFOŚiGW	ilość nieruchomości, z których usunięto azbest
2008	23,49	12.051,03	-	7
2009	13,08	7.022,69	-	6 (w tym 0,2 papa)
2011	49,86	22.708,84	19.300,00	12
2012	26,884	17.285,16	14.692,00	14
2013	24,285	12.711,87	-	10 (w tym 2,9 papa)
2014	8,24	6.785,90	5.603,00	7
2015	39,55	16.611,05	14.119,00	8
2016	23,72	10.247,04	8.709,98	17
2017	37,515	13.735,00	11.674,75	14 (w tym 1,71 z PSZOK w Radomierzycach)
2018	30,005	11.990,00	10.191,50	15 (tym Kunów 47 usunięto 3.42 t)
2019	43	19.696,20	8.000,00	26 (w tym PSZOK Żarska Wieś usunięto 0,716 Kunów usunięto 1,262)
razem	319,629	151.117,78	92.290,23	136

2) Nowy system odbioru odpadów komunalnych

Jednym z najważniejszych wyzwań, w minionym okresie, było stworzenie systemu odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców Gminy Zgorzelec. Dzisiaj gospodarka odpadami komunalnymi oparta jest na bezpośrednim odbiorze odpadów z nieruchomości. Stworzono gminny system odbioru odpadów wielkogabarytowych. W gminie funkcjonują trzy PSZOK-i (Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych): w Radomierzycach, Żarskiej Wsi i Jerzmankach. Gmina osiąga obowiązujące ustawowo wskaźniki zbiórki odpadów segregowanych.

3) Kolektory słoneczne

Gmina Zgorzelec jako jedna z nielicznych w województwie, może pochwalić się działaniem proekologicznym jakim jest dofinansowanie do zakupu i budowy instalacji solarnych dla mieszkańców gminy. O dofinansowanie do zakupu i montażu kolektorów słonecznych mogą ubiegać się mieszkańcy Gminy Zgorzelec a dofinansowanie wynosi do 50% inwestycji, nie więcej niż 5 000,00 zł. Od 2011 r. z takiego dofinansowania skorzystało 138 gospodarstw domowych. Udzielono dotacji na kwotę ponad 684.000 zł. Obecnie w związku z znikającym zainteresowaniem panelami słonecznymi i intensywnie rozmijającymi się instalacjami fotowoltaicznymi, program praktycznie nie funkcjonuje.

4) Ograniczenie „niskiej emisji”, wymiana urządzeń grzewczych

W ramach realizacji zadania pn. „Ograniczenie niskiej emisji poprzez zmianę systemu ogrzewania na terenie Gminy Zgorzelec”, dofinansowaniem objęto 67 nieruchomości z terenu Gminy Zgorzelec i uzyskano efekt rzeczowy polegający na likwidacji źródeł

ciepła w ilości 93 szt. Dotacja przydzielana była w wysokości do 50% poniesionych kosztów kwalifikowanych na zadanie w zakresie zmiany systemu ogrzewania w jednym lokalu mieszkalnym lub nieruchomości o charakterze mieszkalnym na terenie Gminy Zgorzelec, w maksymalnej wysokości do:

- 1) dla domu jednorodzinnego - 10.000,00 zł;
- 2) dla mieszkania w budynku wielorodzinnym - 7.000,00 zł;

Warunkiem niezbędnym do objęcia zadania dofinansowaniem była likwidacja wszystkich dotychczasowych źródeł ciepła w nieruchomości objętej zgłoszeniem, zasilanych paliwami stałymi lub biomasą (w tym kominków).

Dofinansowaniem objęto:

- 13 mieszkań
- 54 domy jednorodzinne

Na łączną kwotę 568.341,39 zł. Zadanie zostało sfinansowane pożyczką udzieloną z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

Gmina Zgorzelec „Wzorową Gminą” i „Lider Ekologii” - 19 września 2017 r. Kapituła Konkursu „Wzorowa Gmina” obradująca w Urzędzie Marszałkowskim we Wrocławiu przyznała Gminie Zgorzelec wyróżnienie „Wzorowa Gmina” i tytuł „Lider Ekologii”. Wójt Gminy Zgorzelec Piotr Machaj odebrał z rąk Marszałka Województwa Dolnośląskiego statuetkę i certyfikat. Otrzymane wyróżnienie potwierdziło zaangażowanie Gminy Zgorzelec w poprawę jakości życia naszych mieszkańców, troskę o środowisko naturalne oraz ciągłą pracę nad rozwojem projektów polegających na pozyskiwaniu energii z odnawialnych źródeł.

3. Wzrost ilości nowych, zmodernizowanych lub wyremontowanych dróg,

Na terenie gminy funkcjonuje autostrady A-4 od przejścia granicznego Jędrzychowice – Ludwigsdorf – 1,8 km,

drogi krajowej nr 4 relacji Zgorzelec – Bolesławiec – Wrocław – 15,3 km,

drogi krajowej nr 30 relacji Zgorzelec – Lubąń – Jelenia Góra – 9,3 km,

drogi wojewódzkiej nr 351 relacji Zgorzelec – Żagań – 4,9 km,

drogi wojewódzkiej nr 352 relacji Zgorzelec – Bogatynia – 12,5 km,

drogi wojewódzkiej nr 355 relacji Koźmin – Zawidów – 1,6 km,

drogi wojewódzkiej nr 357 relacji Radomierzyce – Sulików – Lubąń – 1,7 km,

drogi powiatowe o długości 81,3 km.

Uzupełnieniem podstawowej sieci drogowej są publiczne drogi gminne, których długość wynosi 62,89 km.

Na modernizację i budowę nowych nawierzchni dróg wydaliśmy łącznie 16.388.953 zł. - wydatków budżetu. Wydatki te obejmują remonty, budowę i modernizację dróg gminnych, mostów i przepustów oraz dofinansowanie modernizacji dróg powiatowych (Trójca – Gozdanin i Jerzmanki - Gozdanin), gdzie koszty gminy i powiatu były takie same oraz dofinansowanie budowy chodnika przy drodze wojewódzkiej nr 351 w Jędrzychowicach. W omawianym okresie wykonano remonty, modernizację, budowę nowych dróg gminnych o łącznej długości 13.446m., co oznacza, że zdecydowanie podniesiona jakość ponad 21% dróg gminnych. Odczuwalne są również warunki poruszania się po części dróg powiatowych. W ramach dofinansowanych przez gminę modernizacji dróg wykonano nowe drogi w miejscowości Trójca Kolonia i drogę powiatową w Jerzmankach zmodernizowana została także droga na odcinku od drogi wojewódzkiej 352 do Łomnicy. W zakresie dróg wojewódzkich zmodernizowana została droga nr 351, w tym na całym odcinku przebiegającym przez gminę. Gmina dofinansowała budowę chodnika na odcinku drogi przebiegającej przez miejscowość Jędrzychowice.

W zakresie poprawy jakości dróg należy także pokreślić, że gmina zmieniła sposób bieżącej naprawy dróg, który pozwala na bardziej trwale zabezpieczenie ubytków drogowych i poprawę bezpieczeństwa użytkowników dróg.

4. Wskaźnik gęstości sieci telefonicznej,

Przyjęty podczas opracowania strategii wskaźnik stracił dzisiaj na swojej wartości. Praktycznie istotnym w tym zakresie jest wskaźnik zawarty w każdym telefonie komórkowym pokazujący się na ekranie w postaci kresek wskazujących siłę sygnału sieci komórkowej utożsamiany z jakością połączenia, co nie zawsze jest prawdą. Powszechnie wiadomym jest dzisiaj, że nie ma domu w którym nie byłoby chociaż jednego telefonu komórkowego. Starania gminy skierowane są obecnie na wspieranie inicjatyw dotyczących poprawę zasięgu sieci telefonicznej i internetowej oraz jej jakości. Znikają z mapy gminy białe plamy czyli miejscowości w których dostęp taki jest utrudniony. Powstały kolejne linie światłowodowe i maszty z telefonią 5G, to piąta generacja ruchomych sieci telekomunikacyjnych, stanowiąca istotny krok w ewolucji dzisiejszych sieci LTE czwartej generacji. 5G ma sprostać bardzo dużemu wzrostowi transmisji danych oraz liczby połączeń wykorzystywanych w dzisiejszym nowoczesnym społeczeństwie, w tym zapewnić działanie Internetu Rzeczy z miliardami połączonych ze sobą urządzeń, a także umożliwić przyszłe innowacje. W minionym okresie doprowadzono sieć światłowodową do miejscowości w których znajdują się szkoły (Jerzmanki, Łągów, Trójca, Osiek Łużycki, Żarska Wieś). Dzięki ogólnopolskiemu programowi wszystkie szkoły zostały podłączone do sieci światłowodowej, co w sposób znaczny poprawiło możliwości edukacyjne dzieci i młodzieży.

Wskaźnik 5 i 6. Zwiększenie stopnia wykorzystania istniejącej bazy noclegowej i wzrost ilości miejsc noclegowych.

Gmina Zgorzelec z racji swojego transgranicznego usytuowania jest bardzo charakterystyczną pod względem turystycznym i zabezpieczenia miejsc noclegowych dla przybywających do gminy i uczestników ruchu transgranicznego. Zatem ważnym jest tworzenie oferty noclegowej, możliwości organizacji spotkań i konferencji biznesowych,

samorządowych i instytucjonalnych. Na terenie gminy od 2011 do 2020 roku zostało zarejestrowanych 8 nowych, agroturystycznych miejsc noclegowych oraz 14 nowych punktów gastronomicznych (z czego 8 działa do dziś). W omawianym okresie powstały między innymi obiekty specjalizujące się w obsłudze podróżnych i turystów - dwa Miejsca Obsługi Podróżnych. MOP-y w Żarskiej Wsi, który znajduje się w obydwu kierunkach autostrady i mieszczą się w nich restauracje Burger King, stacja paliw BP oraz hotel i motel. W hotelach Picaro zlokalizowanych na MOP-ach do dyspozycji gości jest 200 miejsc hotelowych po 100 w każdym hotelu w 96 pokojach (90 pokoi typu Twin, 4 pokoje typu Triple, 2 pokój typu Superior). Ważnym punktem obsługi turystów i przejezdnych jest także Pałac w Łagowie, który oferuje 120 miejsc noclegowych w 50 pokojach, sale konferencyjne, restauracje. Powstał także kompleks restauracja i hotel Magnolia w Radomierzcach.

Według danych GUS z 2019 roku w gminie Zgorzelec znajdowały się 4 hotele (3 ★★★, 1 ★★), 0 moteli oraz 0 pensjonatów. W porównaniu z rokiem 2011 liczba obiektów noclegowych zwiększyła się o 3 obiekty. Turystyczne obiekty noclegowe wyposażone w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo: pochylnia wjazdowa: drzwi automatycznie otwierane, winda przystosowana dla osób niepełnosprawnych ruchowo, parking z wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych ruchowo. 3 Obiekty z zapleczem konferencyjnym: z salą konferencyjną: (liczba sal: 2, liczba miejsc: 50) z projektorem multimedialnym, z zestawem do wideokonferencji z obsługą techniczną.

Drugi cel strategiczny:

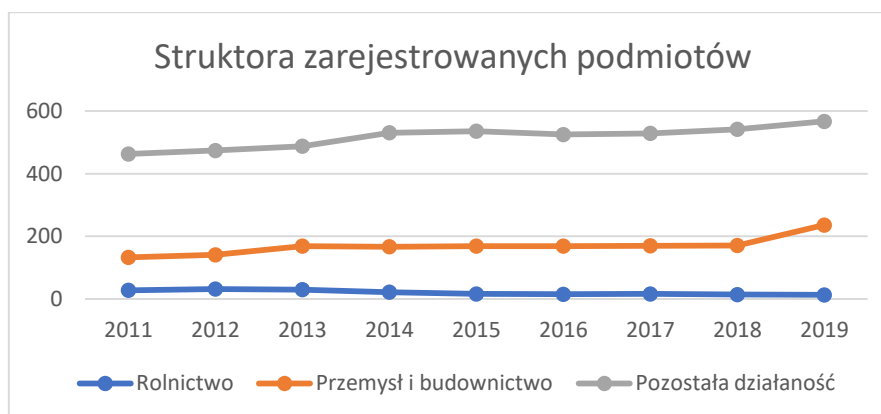
II Restrukturyzacja rolnictwa

Ewaluacja realizacji drugiego celu strategicznego oparta została na 5 wskaźnikach.

1. liczba utworzonych grup producenckich,
2. ilość zalesionych gruntów,
3. wzrost liczby gospodarstw agroturystycznych,
4. liczba gospodarstw preferujących ekologiczne rolnictwo,
5. liczba miejscowych podmiotów oferujących produkty lokalne.

Gmina Zgorzelec przez wiele lat klasyfikowana była jako gmina rolna. Taka klasyfikacja związana jest głównie z ilością gruntów przeznaczonych na cele rolne, ilością osób utrzymujących się z rolnictwa i ilością podmiotów gospodarczych specjalizujących się w produkcji rolnej. Liczba zarejestrowanych podmiotów zajmujących się ogólnie mówiąc rolnictwem przedstawia w minionym okresie przedstawia poniższy wykres.

Analizując podmioty gospodarcze zdecydowanie zauważalny jest spadek podmiotów zajmujących się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. W roku 2011 w gminie funkcjonował 28 takich podmiotów a w 2012 32 w roku 2019, wg danych GUS w gminie działało już tylko 13 takich podmiotów. Zatem w 2019 roku w stosunku do roku 2011 nastąpił spadek o 54%. Należy także zwrócić uwagę, że w analogicznym czasie nastąpił wzrost o ponad 77% ilości podmiotów zajmujących się przemysłem i budownictwem (2011 – 133 podmioty; 2019 – 236 podmiotów) i o ponad 22% wzrosła liczba podmiotów prowadzących inną działalność (2011 – 463 podmioty, 2019 – 567 podmiotów)

Jedną z bardzo wiarygodnych informacji o gruntach rolnych przedstawia ewidencja podatków. Opodatkowaniu podlegają grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza. Zgodnie z ewidencją w gminie opodatkowanych jest podatkiem rolnym 9.911,57 ha, grunty stojące pod wodami stojącymi zajmują 96,25 ha, grunty opodatkowane podatkiem leśnym 2.292,17 ha, podatek od nieruchomości obejmuje grunty o powierzchni 419,34 ha a grunty opodatkowane pod działalność 113.63 ha.

Trzeba zdecydowanie podkreślić, że największą powierzchnię w gminie stanowią użytki rolne, natomiast znaczną część tych użytków stanowią grunty orne – 6.538 ha, niewielki jest natomiast areał sadów (135 ha). Ponad 2.898 ha zajmują w Gminie łąki i pastwiska. Gmina Zgorzelec posiada relatywnie niewielkie skupiska lasów. Łączny obszar użytków leśnych obejmuje 2.123 ha. W tym lasy publiczne 1.915 ha z czego 10 ha stanowi własność gminy. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 7,8% ogółu powierzchni Gminy. Tereny te obejmują m.in. tereny mieszkaniowe, przemysłowe, zurbanizowane tereny niezabudowane, tereny rekreacyjno - wypoczynkowe, użytki kopalne oraz tereny komunikacyjne

Trzeci cel strategiczny:

III Wzrost przedsiębiorczości

Przedsiębiorczość, to działanie o którym praktycznie wszyscy mówią i prawie wszyscy się do niej przyznają. Przedsiębiorczość to pewna postawa, dzięki której dana osoba osiąga i realizuje wyznaczone przez siebie cele związane z osiągnięciem zysku. Jednak najczęściej utożsamia się nam z tworzeniem nowych przedsiębiorstw. Przedsiębiorczość prowadzi do wzrostu ekonomicznego oraz często do tworzenia nowych miejsc pracy. Z tego powodu władze na całym świecie poszukują sposobów, by angażować ludzi w działalność

przedsiębiorczą i wzrost ekonomiczny, który odgrywa kluczową rolę we wzroście i utrzymaniu standardów życia. Dlatego analizując efekty działań w minionym dziesięcioleciu należy przeanalizować również aktywność zawodową mieszkańców gminy zaobserwowaną w tym okresie.

Nawiązując do stanowiska Unii Europejskiej zawartego w komunikacie Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego czytamy, że przedsiębiorczość jest jedną z kluczowych kompetencji niezbędnych dla rozwoju, zatrudnienia i samorealizacji. Przedsiębiorczość oznacza zdolność osoby do wcielania pomysłów w czyn. Obejmuje ona twórczość, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i kierowania nimi dla osiągnięcia zamierzonych celów. Stanowi wsparcie dla wszystkich w codziennym życiu prywatnym i społecznym, zaś pracownikom pomaga uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans; jest fundamentem działań osób podejmujących przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub komercyjnym. Przedsiębiorcą nikt się nie rodzi, tylko się nimi stają. Odkryte cechy wyróżniające przedsiębiorców od innych nie są określone genetycznie lub utrwalone na zawsze we wczesnym dzieciństwie. Nabiera się ich dzięki doświadczeniom. Są one szczęśliwie wpajane w trakcie edukacji i są sprawą osobistego wyboru i decyzji. Zwiększająca się w gminie liczba przedsiębiorców o malejące bezrobocie świadczą o zdecydowanej poprawie świadomości dotyczącej roli przedsiębiorczości w życiu mieszkańców gminy.

Podczas opracowania strategii na lata 2011 – 2020 przyjęto, że cel strategiczny - wzrost przedsiębiorczości mierzony będzie pięcioma wskaźnikami.

1. wskaźnik przedsiębiorczości (liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców)
2. liczbę nowopowstałych przedsiębiorstw,
3. liczbę zlikwidowanych przedsiębiorstw,
4. liczbę bezpośrednio utworzonych miejsc pracy,
5. spadek stopy bezrobocia.

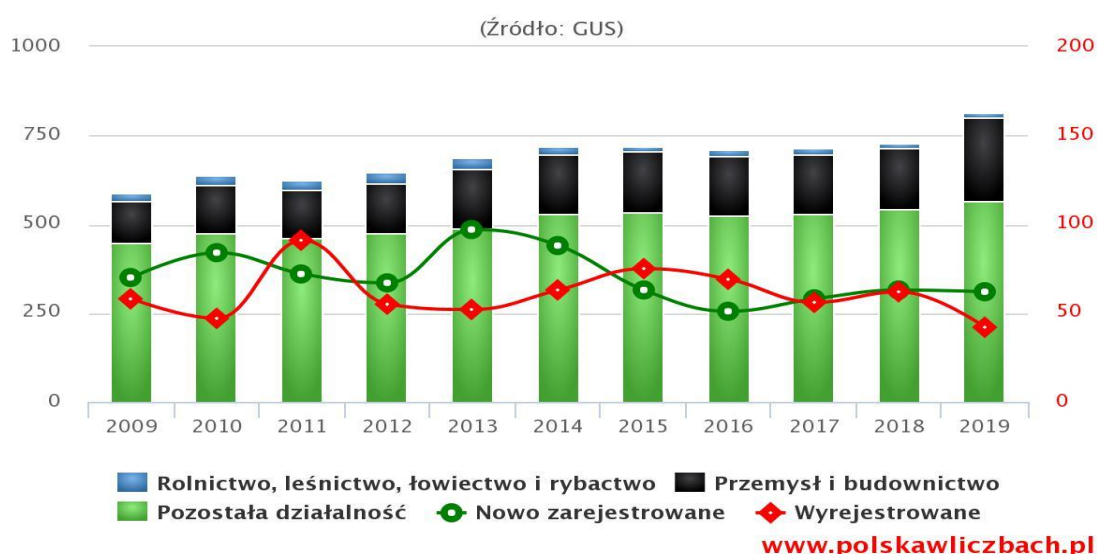
Dla bardziej czytelnego zobrazowania powyższych działań wskażę poziom zmian łącznie dla wszystkich wskaźników.

W gminie Zgorzelec w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 816 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 591 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 62 nowe podmioty, a 42 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (97) podmiotów zarejestrowano w roku 2013, a najmniej (51) w roku 2016. W tym samym okresie najwięcej (91) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (42) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Zgorzelec najwięcej (99) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (803) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,6% (13) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 28,9% (236) podmiotów, a 69,5% (567) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. (www.polskawliczbach.pl).

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Zgorzelec 1.118 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 179 pracujących przyjeżdża pracować w gminie. Tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 939 osób. Oznacza to jednoznacznie że głównym miejscem pracy dla mieszkańców są inne gminy, głównie miasto Zgorzelec. Przyglądając się dokładniej zauważamy, że 9,2% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Zgorzelec pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 34,8% w przemyśle i budownictwie, a 21,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,6% w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Analizę aktywności mieszkańców w zakresie prowadzenia działalności przedstawia poniższy diagram.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009 – 2019

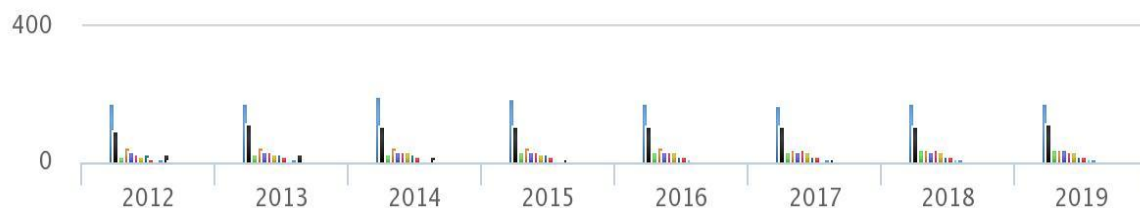

Zgodnie z przedstawionym wykresem widać wzrost liczby podmiotów w minionym okresie sprawozdawczym. Znaczący wzrost widoczny jest w budownictwie i pozostałej działalności. Widoczny jest również spadek podmiotów działających w sferze rolnictwa. To kolejny sygnał, że zmienia się charakter gminy. Typowo rolnicza gmina w przeszłości zmienia swój zawodowy profil życia. Należy jednak podkreślić, że w gminie przedsiębiorczość mieszkańców wzrasta w każdym działaniu, tzn. w podejmowaniu pracy i zakładaniu własnej działalności.

Rodzaje przeważającej działalności w latach 2012 – 2019

(Źródło: GUS)

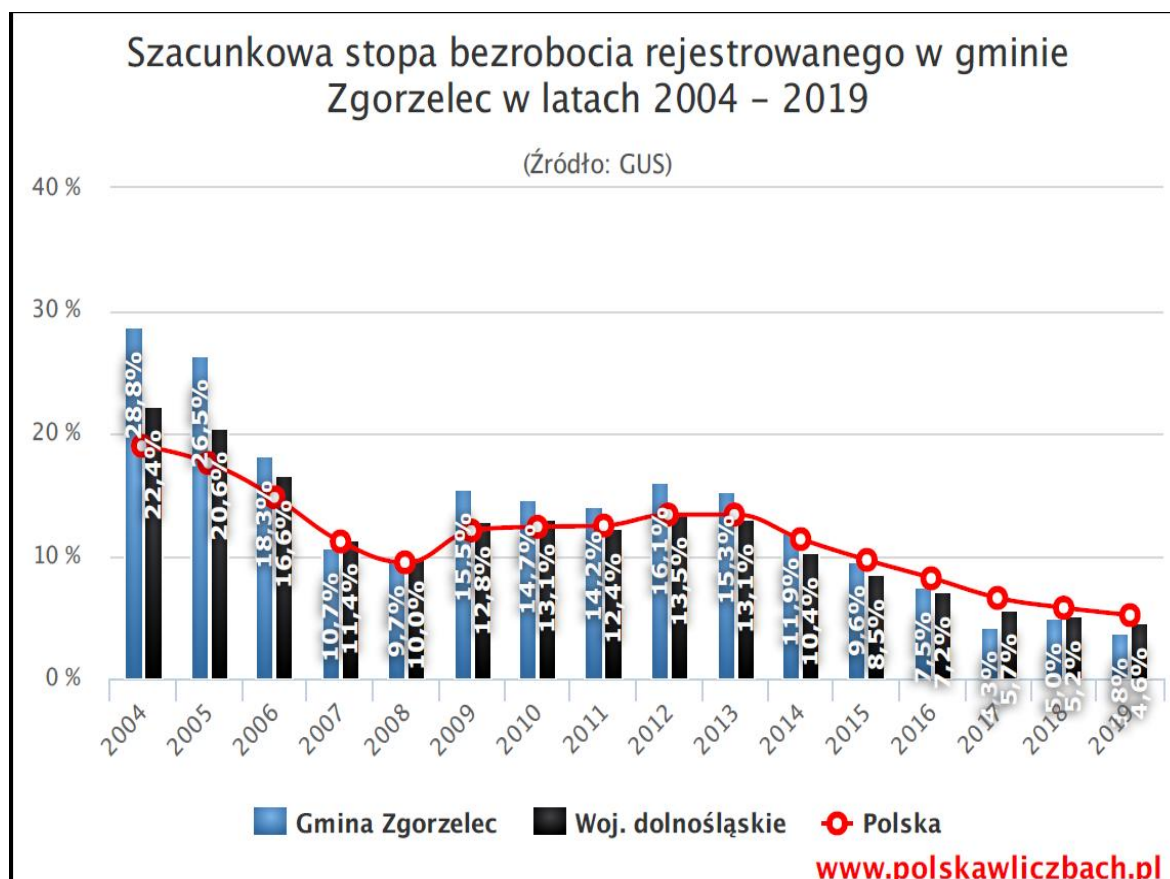
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- Budownictwo ■ Pozostała działalność ■ Transport i gospodarka magazynowa
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ■ Przetwórstwo przemysłowe
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- Informacja i komunikacja ■ Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości ■ Edukacja
- Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

www.polskawliczbach.pl

Przy całościowej analizie należy także przyjrzeć się bezrobociu. Zarejestrowani bezrobotni w gminie stanowią 3,8% w tym 5,5% wśród kobiet i 2,3% wśród mężczyzn. W interesie społeczeństwa jest, by jednostka mogła poprzez rynek zdobyć godną pracę, dającą wystarczający zarobek i umożliwiającą zagospodarowanie własnego czasu wolnego. Negatywne skutki bezrobocia dla samych bezrobotnych i ich rodzin - to kłopoty finansowe, a często ubóstwo; trudności z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolacja społeczna, zależność od innych ludzi, upokorzenia, niepokój o przyszłość i poczucie napiętnowania. Poziom bezrobocia w ostatnich latach w gminie wg informacji GUS przedstawiał się następująco.

Przyczyną bezrobocia jest nie tyle brak pracy, ale również brak chęci do podejmowania pracy i zanikanie typowej formy zatrudnienia na rzecz innych, bardziej elastycznych form o niskiej jakości. Jak się okazuje, nie każda praca jest akceptowana. Nie zawsze jest lepsza od jej braku co oznacza, że jakość zatrudnienia staje się obecnie kwestią społeczną, której rozwiązanie lub łagodzenie skutków wykraczają poza możliwości wolnego rynku i współczesnego państwa.

Rynek pracy jest społeczną instytucją, a problemy związane z przemianami produkcji i zatrudniania (popytu na pracę) wymagają odpowiedzi ze strony społecznych regulacji. Sytuacja na rynku pracy, oprócz oczywistego wpływu na stopień dobrobytu i rozwoju społeczeństwa, może też mieć znaczenie dla struktury demograficznej. Istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia sprzężenia zwrotnego: niekorzystne warunki na rynku pracy mogą skutkować ograniczeniem dzietności, a w następstwie pogłębiać demograficzną zapaść, która będzie niekorzystna dla rynku pracy. Bardzo istotne jest zatem prowadzenie działań mających na celu zmniejszenie rozmiarów kryzysu oraz złagodzenie jego skutków.

Czwarty cel strategiczny:

IV Poprawa poziomu usług w sferze społecznej

Podczas opracowania raportu nie przeprowadzono dodatkowych ankiet przedstawiających reakcje społeczeństwa na zachodzące zmiany w zakresie poziomu usług w sferze społecznej. Działania takie podjęte zostały równoległe przez zespół specjalistów zajmujących się opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy na lata 2021 – 2030, której integralną częścią będzie

diagnoza aktualnego stanu gminy oraz oczekiwania i zgłaszane potrzeby, w tym potrzeby w sferze funkcjonującej infrastruktury społecznej.

1. wzrost zadowolenia mieszkańców z jakości usług medycznych, pomocy społecznej, kultury, bezpieczeństwa publicznego (na bazie badań ankietowych)

Wskaźnik obejmuje bardzo szeroką sferę życia społecznego i jednocześnie bardzo ważną w życiu mieszkańców.

Jakość usług medycznych

Zdrowie dla człowieka to najdroższa najcenniejsza wartość i niczym nie można go zastąpić. Jest to stan ogólnego samopoczucia, a także kondycji fizycznej oraz psychicznej. Każdy człowiek sam decyduje o swoim zdrowiu gdyż ma na nie bezpośredni wpływ. Jest wiele czynników, które wpływają na nasz stan zdrowia. Do najważniejszych z nich można zaliczyć m.in. tryb i styl życia, stres, wykonywana praca, zjawiska przyrodnicze, opiekę zdrowotną. Światowa Organizacja Zdrowia uważa, że w kwestiach zdrowia nie mamy się koncentrować wyłącznie na chorobach i próbach ich zwalczania, ale przede wszystkim postaramy się skupić na samym zdrowiu i jego wzmacnianiu. Na terenie gminy w ramach publicznej opieki zdrowotnej funkcjonują:

1. Poradnia lekarza POZ Wiejski Ośrodek Zdrowia w Trójcy".
2. Poradnia lekarza POZ Wiejski Ośrodek Zdrowia w Radomierzycach".

Mieszkańcy gminy korzystają także z Niepublicznego Ośrodka Zdrowia w Żarskiej Wsi.

W ramach opieki zdrowotnej do dyspozycji mieszkańców jest także Wielospecjalistyczny Szpital SPZOZ w Zgorzelcu. Szpital w swoich zasobach dysponuje:

- 21 oddziałami szpitalnymi,
- stacją dializ,
- 2 ośrodków POZ,- 10 pracowni diagnostyki medycznej
- 39 poradniami specjalistycznymi,
- Medyczne laboratorium diagnostyczne z prac. serologii i bakteriologii,
- 22 gabinety medycyny szkolnej.

W ramach realizacji zadań wynikających z zapisów Narodowego Programu Zdrowia oraz w związku z wnioskami zgłaszanymi przez mieszkańców, Gmina zawarła porozumienie z WS SPZOZ w Zgorzelcu w sprawie zapewnienia świadczeń zdrowotnych. W wyniku porozumienia mieszkańcy, mimo małej liczby zarejestrowanych pacjentów, mają zagwarantowane: funkcjonowanie Przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Trójcy i Radomierzycach, świadczenia w zakresie opieki medycznej w szkołach, bezpłatne badania w ramach profilaktyki i wczesnej diagnostyki chorób onkologicznych, profilaktykę uzależnień, wsparcia działań w zakresie przemocy w rodzinie. PZOZ gwarantuje także, dodatkowy, bezpośredni kontakt z mieszkańcami obejmujący organizację białej soboty i niedzieli w największych miejscowościach gminy.

W dniu 5 października 2017 r. w Katowicach Wójt Gminy Zgorzelec odebrał wyróżnienie w ogólnopolskim plebiscycie „Samorządowe Forum Zdrowia”, przyznane Gminie Zgorzelec za zajęcie X miejsca wśród gmin, które wykazują aktywność w zakresie polityki zdrowotnej realizując działania inne niż obligatoryjne. Powyższe wyróżnienie zostało przyznane w oparciu o wyniki i dane z rocznych sprawozdań z wykonania planu wydatków budżetowych JST publikowanych przez Ministerstwo Finansów i udostępnionych przez GUS.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać sami, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Trudne sytuacje życiowe to, w szczególności: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne z uwzględnieniem dochodu niższego od kryterium dochodowego. Zakres działania pomocy społecznej, jak widać jest bardzo szeroki. Należy jednak pamiętać, że ośrodki pomocy społecznej wspierają osoby potrzebujące a nie zastępują ich w realizacji podstawowych obowiązków życiowych.

Średnio rocznie z gminnej pomocy społecznej korzysta 250 rodzin. Dla zagwarantowania odpowiednich warunków pracy i przyjmowania klientów GOPS, gmina rozbudowała siedzibę Gminnego Ośrodka pomocy Społecznej oddając do użytku cztery dodatkowe pomieszczenia. Do skutecznych sposobów przeciwdziałania problemom społecznym w gminie należą: przyznawanie i wypłacanie zasiłków, praca socjalna, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, Karta Dużej Rodziny, realizacja programów „Rodzina 500+” oraz „dobry start”, środowiskowe formy pracy z dziećmi, szkolenia, kursy, pomoc w poszukiwaniu pracy dla osób bezrobotnych, zespoły interdyscyplinarne, wsparcie osób niepełnosprawnych, samotnych, organizacja dożywiania w szkołach i świetlicach środowiskowych, świadczenia alimentacyjne, dystrybucja: owoców, pozyskanej żywności i odzieży itp.

Gminna Karta Dużej Rodziny 3+ jest stworzona z myślą o wsparciu w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży, integracji rodziny oraz zwiększeniu dostępności do zajęć sportowych i kulturalnych. Karta uprawnia do szeregu zniżek.

Wsparcie dzieci. Bardzo ważnym działaniem jest troska o najmłodszych mieszkańców gminy. Odbywa się to głównie przez organizację dożywiania w szkołach i świetlicach środowiskowych. Dożywianie obejmuje posiłki w formie dania gorącego bądź kanapek. W Przedszkolu i Żłobku „KRASNOLUDKI” w Jędrzychowicach zabezpieczone jest pełne wyżywienie. Uczniom przyznawane są stypendia szkolne, zapewniony są nowe, bezpłatne podręczniki i zeszyty do ćwiczeń szkolnych.

Wigilie dla samotnych Działania socjalne to również praca z ludźmi samotnymi i schorowanymi. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgorzelcu każdego roku organizuje Wigilie dla Samotnych, przekazuje świąteczne paczki osobom, które przebywają samotnie w mieszkaniach. W minionym okresie w Wigilii uczestniczyło blisko 900 osób.

Kultura

Za realizację zadań w zakresie kultury odpowiada głównie Gminny Ośrodek Kultury w Zgorzelcu z siedzibą w Radomierzycach. Działania GOK uzupełniają pozostałe jednostki organizacyjne gminy, szkoły, przedszkola i żłobek, organizacje pozarządowe, sołectwa i CRT.

Gminny Ośrodek Kultury szerzy szeroko pojętą kulturę, jest także miejscem spotkań, wypoczynku i rozrywki, stwarzając jednocześnie swoim bywalcom możliwość prezentacji ich talentów i umiejętności. Od 2015 roku informacje o wydarzeniach nadchodzących i relacje z nich pojawiają się w comiesięcznym Biuletynie Informacyjnym Gminy Zgorzelec „**Nowiny z Gminy**”, a od 2020 roku w biuletynie „Nowiny z Gminy Zgorzelec”. Do powszechnie znanych działań GOK-u należą:

Spotkania Wielkanocne – Podczas corocznych spotkań nie brakuje konkursów i atrakcyjnych nagród. Działanie zakończono w roku 2018.

Bieg Uliczny – jest to impreza o charakterze sportowym, organizowana w miejscowości Ręczyn. Działanie zostało przejęte w roku 2016 przez CRT.

Noc Świętojańska – to czerwcowa impreza plenerowa. Zainaugurowana przed laty w Łagowie, odbywała się również na teren Spytkowa. Tradycyjnie podczas Nocy Świętojańskiej przeprowadzany jest konkurs na najsmaczniejsze ciasto.

Dożynki Gminne – odbywają się co dwa lata we wrześniu. Dożynki to wspólna okazja dla Wójta Gminy Zgorzelec, aby podziękować rolnikom za ich pracę i wysiłek przyznając im wyróżnienia.

Przeгляд Piosenki i Pieśni Patriotycznej – odbyła się od 2015r. Jest to impreza skierowana do uczniów z gminnych szkół podstawowych.

Bal Seniora – Bal ma na celu aktywizację najstarszych mieszkańców naszej gminy, nawiązanie nowych znajomości oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu tej grupy osób między innymi poprzez aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym.

Solecki Turniej Kulinaryny o „Patelnię Wójta” odbył się po raz pierwszy w grudniu 2017 roku w Jerzmankach. Zadaniem sołtysów z gminnych miejscowości biorących udział w Turnieju jest przygotowanie potraw.

Ważnym wydarzeniem w minionym okresie było otwarcie **Muzeum Rolniczego w Spytkowie**, które powstało z inicjatywy mieszkanki Spytkowa oraz przy przychylności władz Gminy Zgorzelec i Gminnego Ośrodka Kultury.

W strukturze GOK-u działa Gminna Biblioteka Publiczna w Łagowie oraz jej filie w Radomierzycach, Trójcy, Jerzmankach, Żarskiej Wsi, i Jędrzychowicach. Obok działalności takiej jak gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie księgozbioru biblioteka prowadzi działalność kulturalną. W latach 2014-2018 powstał katalog on-line dla wszystkich bibliotecznych placówek, który jest dostępny na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Kultury. W strukturze GOK znajdują się nowo wybudowane świetlice w Ręczynie, Tylicach, Spytkowie i Gozdaninie. Łącznie pod GOK podlega 20 świetlic w których realizuje się wiele zadań pozwalających na prezentację talentów i umiejętności ich bywalców. GOK stara się również stwarzać warunki sprzyjające rozwojowi sportu poprzez działalność 18 siłowni na terenie Gminy Zgorzelec. W ciągu roku odwiedza je około 8 tysięcy osób.

W ramach działalności kulturalnej na terenie gminy Zgorzelec działają Zespoły gminne: Kwiatowianki, Łużyczanie, Błękitne kamizelki, Dziecięcy zespół Pieśni i Tańca „Lusatia” oraz szkolne zespoły wokalne i taneczne. Szkoła Podstawowa w Jerzmankach organizuje systematycznie Przegląd Zespołów Szkolnych „FERMATA”, w którym prezentują swój dorobek artystyczny wszystkie szkoły. W szkołach prowadzone są zajęcia pozalekcyjne obejmujące m.in. sferę rozwoju umiejętności artystycznych wśród dzieci i młodzieży, głównie w zakresie plastyki i muzyki. Dodatkowo Zgorzeleckie Towarzystwo Muzyczne realizuje systematycznie wspierany finansowo przez gminę projektu z koncertami Muzyka dla Zgorzelca?.

Na uwagę zasługuje ranking prowadzony przez Samorządowy tygodnik „Wspólnota”, który przygotował ogólnopolski ranking gminnych wydatków na kulturę. O pozycji w rankingu decydowała wysokość wydawanych środków na kulturę w przeliczeniu na jednego mieszkańca oraz dane na temat życia kulturalnego w poszczególnych gminach. W omówieniu wyników podkreślono, że sensowne wydatkowanie pieniędzy na ten cel jest zauważane i doceniane przez mieszkańców. W najliczniejszej kategorii gmin wiejskich (1559 jednostek) zdecydowanie ponad przeciętność, z regionu dolnośląskiego, wyrasta Gmina Zgorzelec, która zajęła 8 miejsce w Polsce. Ranking został opracowany w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz Ministerstwa Finansów.

Bezpieczeństwo publiczne

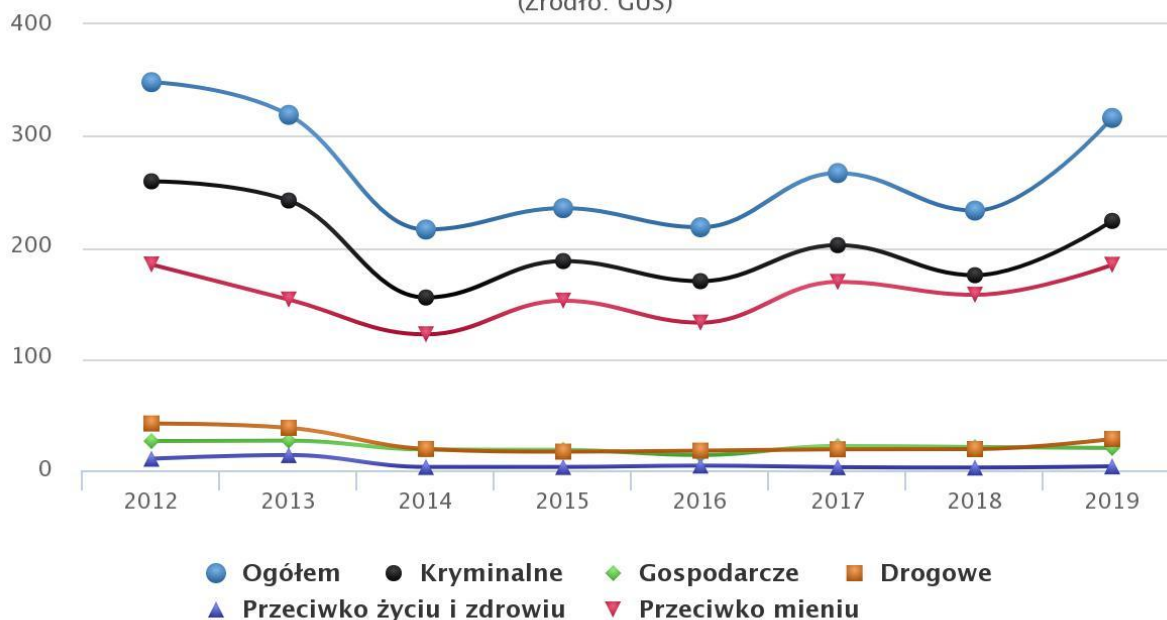
Bezpieczeństwo, jako naczelną potrzebą człowieka oraz grupy społecznej, jest podstawową potrzebą państwa, a jego brak powoduje niepokój i poczucie zagrożenia. Bezpieczeństwo, w powszechnym użyciu oznacza ogólnospołeczne zabezpieczenie potrzeb istnienia, przetrwania, pewności, stabilności, tożsamości, niezależności, ochrony poziomu i jakości życia. Bezpieczeństwa mieszkańców gmin oraz niski stopień przestępczości są jednym z najważniejszych czynników świadczących o rozwoju i atrakcyjności gmin. Często poziom bezpieczeństwa w danej gminie jest brany pod uwagę przez potencjalnych inwestorów. Ustawa o samorządzie gminnym wskazuje, że jednym z zadań własnych gminy jest zaspokajanie zbiorowej potrzeby społeczności, jaką jest porządek publiczny. Słowem bezpieczeństwo jest kolejną sferą, która ma wpływ na zaspokajanie podstawowych oczekiwań mieszkańców gminy. Podstawowym organem państwa powołanym do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego jest Policja. Zgodnie z ustawą Policja jest umundurowaną i uzbrojoną formacją służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Przestępczość

Zgodnie z danymi statystycznymi przekazywanymi do krajowego systemu statystycznego przez policję, przestępstwa w Gminie Zgorzelec na przełomie lat przedstawiają się następująco

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w gminie Zgorzelec w latach 2012 – 2019

(Źródło: GUS)

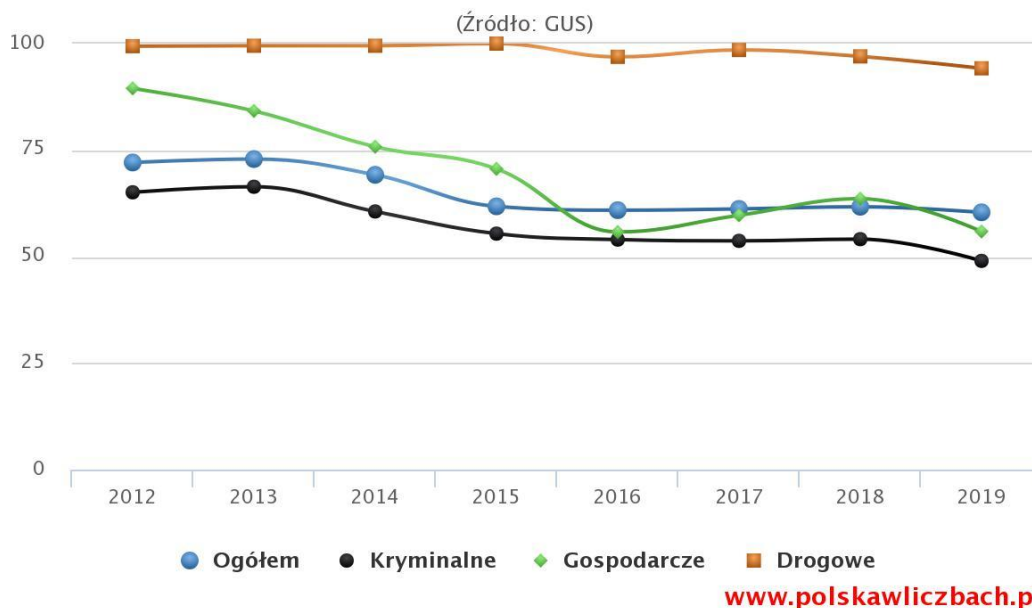

www.polskawliczbach.pl

Zaledwie dwie kategorie przestępstw: gospodarcze i przeciwko życiu i zdrowiu klasyfikują się poniżej średniej w kraju i województwie. We wszystkich pozostałych kategoriach przekraczamy średnie. Przeliczając ogółem ilość przestępstw na 1000 mieszkańców, to w gminie jest ich 36,74, w województwie 26,74 a w Polsce 20,75.

Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Zgorzelec w latach 2012 – 2019

Ogółem wykrywalność przestępstw w gminie jest niższa niż wykrywalność w Polsce i województwie. Wynosi dla Polski 73%, województwa 66% a dla gminy 60%. Najniższą wykrywalność odnotowano przy przestępstwach przeciwko mieniu, która wynosi zaledwie 39%. Władze gminy ściśle współpracują z Policją (podejmują wspólne działania, udzielają wsparcia, przekazują komunikaty). Działania obejmują współpracę z dzielnicowymi obsługującymi rejon gminy. Dzielnicowi to policjanci utrzymujący bezpośredni kontakt ze społecznościami lokalnymi swoich rejonów, rozpoznający ich potrzeby i oczekiwania w zakresie szeroko pojmowanego bezpieczeństwa, zarówno indywidualnego, jak i publicznego. Dzielnicowi to policjanci, do których można zwrócić się o pomoc w granicach kompetencji Policji lub przekazać informacje dotyczące bezpieczeństwa.

Straż pożarna

W ramach zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpożarowego gmina współpracuje z Komendą Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zgorzelcu oraz Ochotniczymi Strażami Pożarnymi w Trójcy, Radomierzycach, Gronowie i Sławnikowicach. Gmina finansuje działalność jednostek OSP, zapewniając modernizację bazy oraz środków technicznych wykorzystywanych przez strażę. Utrzymuje również remizy, finansuje ryczałty strażaków, szkolenia, przeglądy medyczne, zakup sprzętu, umundurowania i utrzymanie gminny magazyn przeciwpowodziowy. Aktualnie w OSP działa 136 druhow i drухen, w tym 27 kobiet. Ponadto funkcjonują dwie Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze liczące 22 członków. W minionych latach można zauważyć zmniejszającą się liczbę chętnych do działania w ramach OSP. Wiąże się to między innymi z faktem coraz bardziej rygorystycznymi przepisami dotyczącymi szkoleń, uprawnień, które muszą posiadać aktywni w służbie strażacy. Dwie z czterech jednostek OSP, Trójca i Radomierzyce funkcjonują w krajowym systemie ratownictwa i podlegają bezpośrednio komendantowi Powiatowej, Państwowej Straży Pożarnej. OSP w Gminie posiadają na wyposażeniu 6 samochodów pożarniczych: 4 lekkie typu Ford Transit i 2 średnie typu MAN oraz samochód terenowy Land Rover .

Druhowie – ochotnicy uczestniczą w ćwiczenia służb ratowniczo-medycznych, obowiązkowych szkoleniach podstawowych oraz doskonalących z zakresu współdziałania z SP ZOZ Lotniczego Pogotowie Ratunkowe, a także w szkoleniach z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy i BHP. Ponadto wspierali organizację i realizację wielu imprez i festynów. Pełniona przez jednostki OSP służba jest znakomitym uzupełnieniem działań dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców i społecznej odpowiedzialności za tworzenie bezpiecznych warunków życia wspólnoty samorządowej.

Zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego powinno być rozpatrywane nie tylko w kontekście polityki kryminalnej i podejmowania działań interwencyjnych. Obejmuje ono także zadania ograniczające przyczyny przestępczości oraz patologii społecznych. Są to działania z obszaru edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, przeciwdziałania bezrobociu, narkomanii, alkoholizmowi, przemocy w rodzinach czy utrzymania czystości i porządku, odpowiedniej organizacji ruchu drogowego itp.. Należy zaznaczyć, że bezpieczeństwo wspólnoty mieszkaniowej jest zbiorem nieograniczonych zagrożeń, na które należy w odpowiednim czasie reagować podejmując odpowiednie działania. Wiąże się to z podstawową rolą administracji, która sprowadza się do redukcji poziomu zagrożeń i zapewnienia bezpieczeństwa w powierzonym jej zakresie władzy administracyjnej. Wszelkie zagrożenia, pojawiające się w przestrzeni społecznej, czy to spowodowane zjawiskami naturalnymi, czy czynnikami technicznymi, w coraz większym stopniu stają się przedmiotem oddziaływania przeznaczonych do tego organów, służb i inspekcji oraz innych organizacji, choćby trzeciego sektora.

2. wskaźnik liczby absolwentów, którzy kontynuują edukację na kolejnych poziomach (w tym studiach wyższych)

Oświata w Gminie Zgorzelec jest uważana, za jedną z najlepiej dofinansowanych i zarządzanych w kraju. Baza placówek jest świetnie utrzymana, wyposażona i dobrze zlokalizowana. W omawianym okresie sprawozdawczym w gminie zrealizowano kluczowe inwestycje dotyczące bazy oświatowej. Należą do nich: budowa Sali gimnastycznej w Trójcy, remont sali gimnastycznej w Osieku Łużyckim, przebudowa pawilonu w SP Żarska Wieś z sala ćwiczeń, zakup tablic interaktywnych, uruchomienie pracowni 3D w Jerzmankach, nowe pracownie komputerowe w każdej szkole, budowa kompleksu sportowego przy SP Żarska Wieś, zmiana systemu grzewczego na gazowy w Jerzmankach. W zakresie oferty dydaktyczno-wychowawczej zabezpieczenie funkcjonowania zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych, terapeutycznych, korekcyjnych, konkursów szkolnych, klubów sportowych, darmowych wyjazdów na basen i lodowisko, darmowe autobusy na lokalne wyjazdy – wycieczki, zawody, wydarzenia kulturalne, zabezpieczenie potrzeb w zakresie wychowania przedszkolnego, stypendia szkolne, dożywianie uczniów, świetlice szkolne, zabezpieczenie opieki nad uczniami w godzinach od 7.00 do 17.00.

Dowożenie uczniów do szkół

W gminnym systemie edukacji opartym na sieci funkcjonujących pięciu szkół niezmiernie ważne są dowozy uczniów. Gmina zabezpiecza 27 kursów autobusów, które dowożą i odwożą uczniów z domu i do domu.

Wypoczynek letni

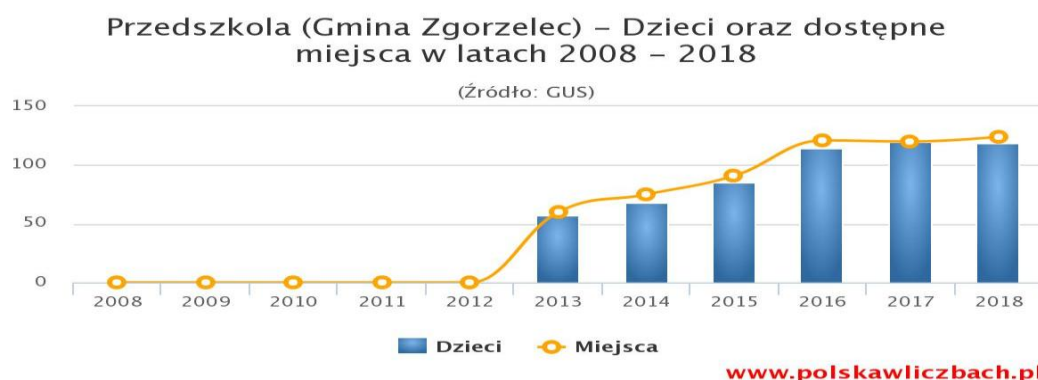

W minionej okresie gmina organizowaliśmy wypoczynek letni. Z form wyjazdowych, organizowanych zawsze w miejscowościach nadmorskich, skorzystało ponad 960 osób uczniów, a z półkolonii ponad 1300 dzieci.

Informatyka gwarancją dobrej edukacji

Wszystkie szkoły w gminie wyposażone są w co najmniej jedną, w nowoczesną pracownię informatyczną. Szkoła Podstawowa w Jerzmankach może pochwalić się jedną z niewielu w Polsce i jednocześnie jedną z najnowocześniejszych w szkołach podstawowych pracowni komputerowych 3D. Gmina Zgorzelec stawia na nowoczesność w dynamicznie rozwijających się możliwościach informatycznych - nasze dzieci zasługują na najlepsze warunki edukacji. To m.in. od tych warunków zależy ich przyszłość i umiejętność radzenia sobie w życiu dorosłym. Dzisiejszych uczniów zachęcamy do nauki również za pomocą nowoczesnej technologii oddając do ich dyspozycji nowoczesny projektor 3D, drukarkę 3D, okulary 3D, kamerę mikroskopową WIFI, filmy naukowe 3D, komputery z wysokiej klasy kartą graficzną, specjalne krzesła i stoliki.

Gmina zabezpiecza w 100% zapotrzebowanie na miejsca przedszkolne. Dzieci w tym wieku mogą skorzystać z nowo wybudowanego przedszkola „Krasnoludki” w Jędrzychowicach oraz z oddziałów przedszkolnych działających przy szkołach w Łagowie, Trójcy, Osieku Łużyckim i Żarskiej Wsi. W każdej z tych szkół działają po dwa oddziały dla dzieci 3-4 i 5-6 letnich. Można jednoznacznie stwierdzić, że w minionym okresie gmina całkowicie uporała się z problemem zabezpieczenia miejsc przedszkolnych dla swoich mieszkańców.

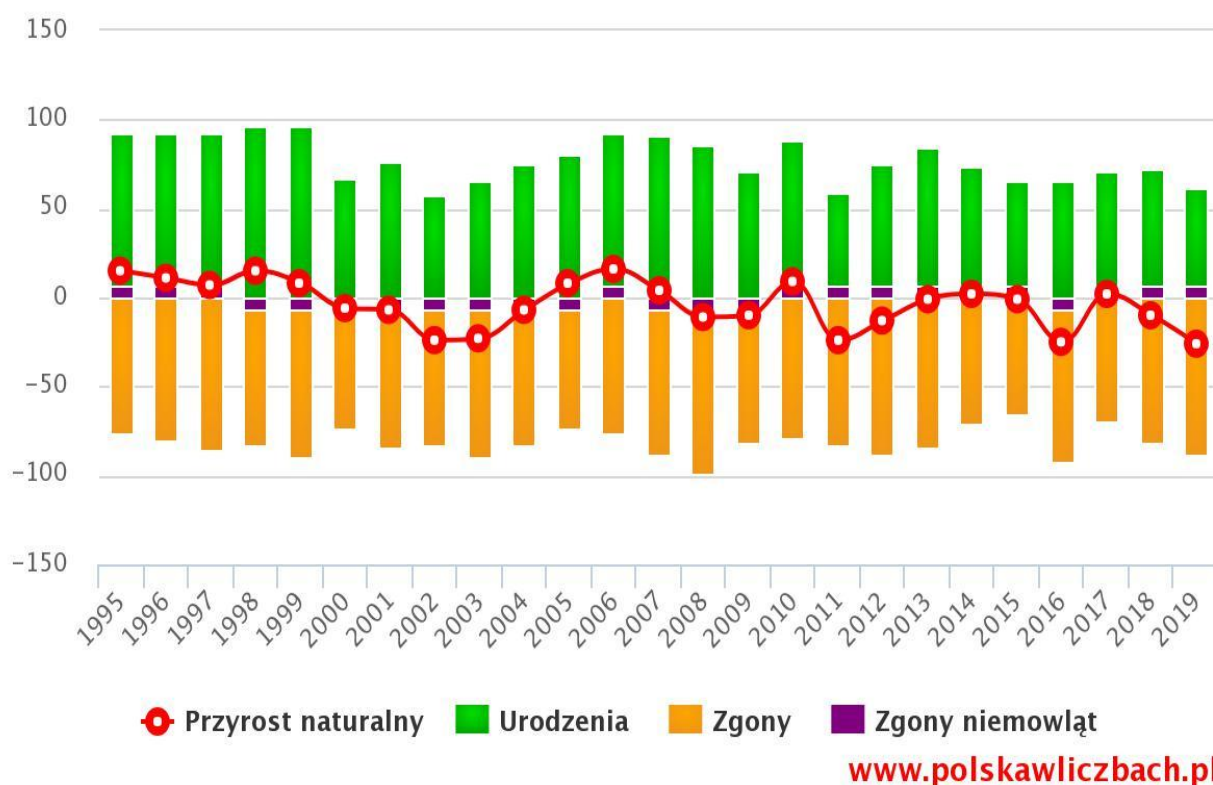
Szkoły podstawowe (Gmina Zgorzelec) – Uczniowie i absolwenci w latach 2008 – 2018

W 2019 roku do szkół uczęszczało łącznie 644 uczniów z czego 47 do klas gimnazjalnych. W oddziałach przedszkolnych i Przedszkolu „Krasnoludki” było łącznie 224 dzieci. W roku 2020 do szkół podstawowych uczęszczało 581 uczniów a do przedszkoli 231. Porównując powyższe dane z liczbą urodzonych w poszczególnych latach okazuje się, że blisko 40 % dzieci, mieszkańców naszej gminy nie uczęszcza do szkół gminnych. Zjawisko to spowodowane jest m.in. pracą zawodową rodziców, zabezpieczeniem opieki nad dziećmi po zajęciach szkolnych w domach rodziny mieszkającej w mieście, uczęszczaniem do szkół prywatnych działających na terenie Zgorzelec.

Przyrost naturalny w latach 1995–2019 w gminie Zgorzelec

(Źródło: GUS)

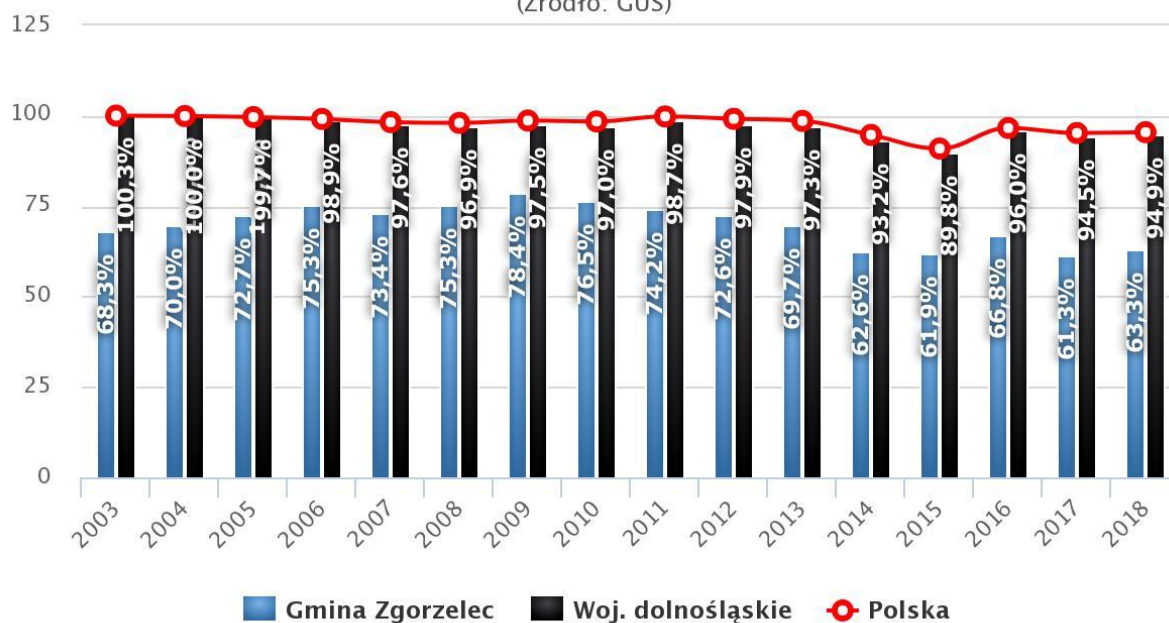
Dla uzupełnienia podaję, że w 2020 roku w gminie urodziło się 56 dzieci a zmarło 94 osób. To jedno z najgorszych wyników w historii gminy. Analizując dokładnie dane z roku 2020 zauważamy, że w 5 miejscowościach (Gozdanin,, Niedów, Pokrzywnik, Przesieczany, Radomierzyce) nie urodziła się żadna osoba. Również w 5 miejscowościach urodziło się tylko jedno dziecko (Kostrzyna, Koźlice, Koźmin, Osiek Łużycki, Sławnikowice). Najwięcej osób zmarło w Łagowie – 15 osób, i Jędrzychowicach – 11.

Zjawisko realizowania obowiązku nauki w szkołach zlokalizowanych poza gminą ma zdecydowany wpływ na tak zwany współczynnik/stopę skolaryzacji rozumianą jako odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia. Poziom wskaźnika przedstawia się w gminie następująco

Szkolnictwo podstawowe (Gmina Zgorzelec) – Współczynnik skolaryzacji brutto w latach 2003 – 2018

(Źródło: GUS)

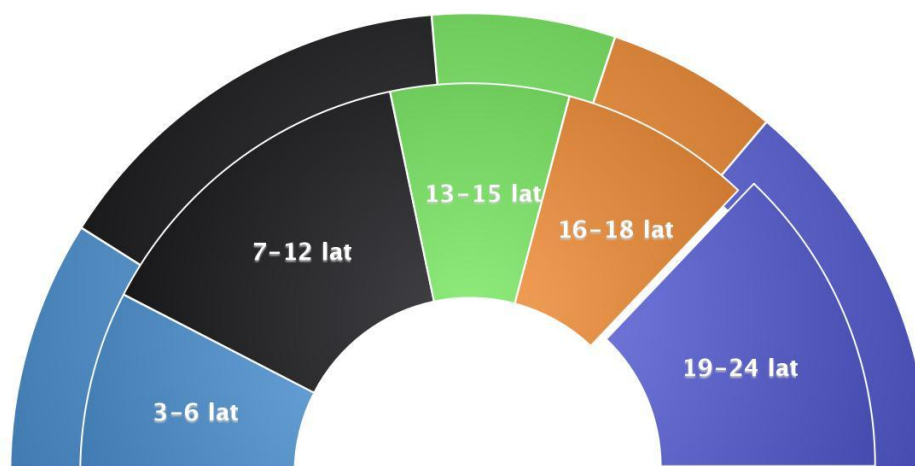

www.polskawliczbach.pl

W zależności od grupy wiekowej, edukacja wygląda następująco:

Edukacyjne grupy wieku – Gmina Zgorzelec, 2019

(Źródło: GUS)

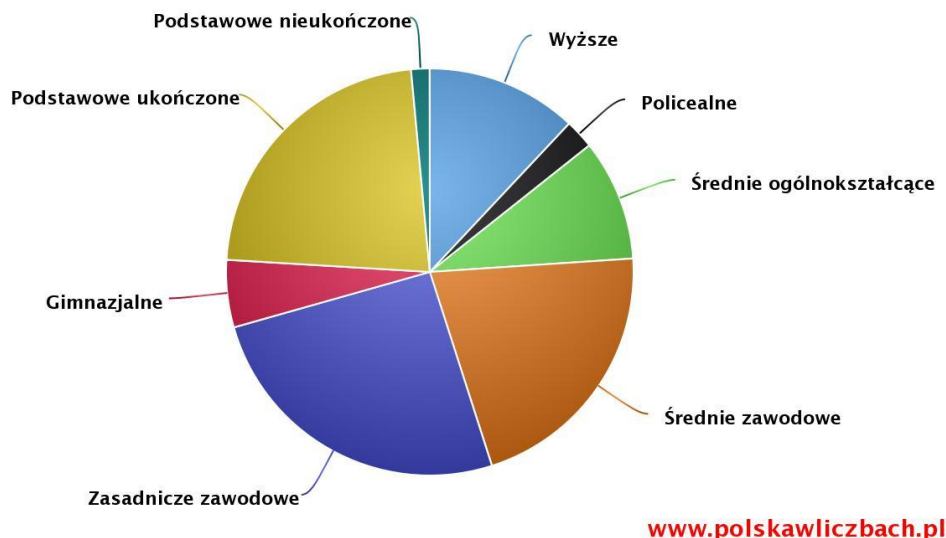
www.polskawliczbach.pl

Ważną informację stanowi również poziom edukacji jakim dysponują mieszkańcy gminy. GUS podaje te dane na podstawie spisu powszechnego uznając tę formę za jedyną wiarygodną. Zatem najnowsze dane ukażą się po wprowadzeniu do systemów statystycznej analizy po spisie powszechnym, który ma odbyć się w 2021r.

Poziom wykształcenia – Gmina Zgorzelec

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

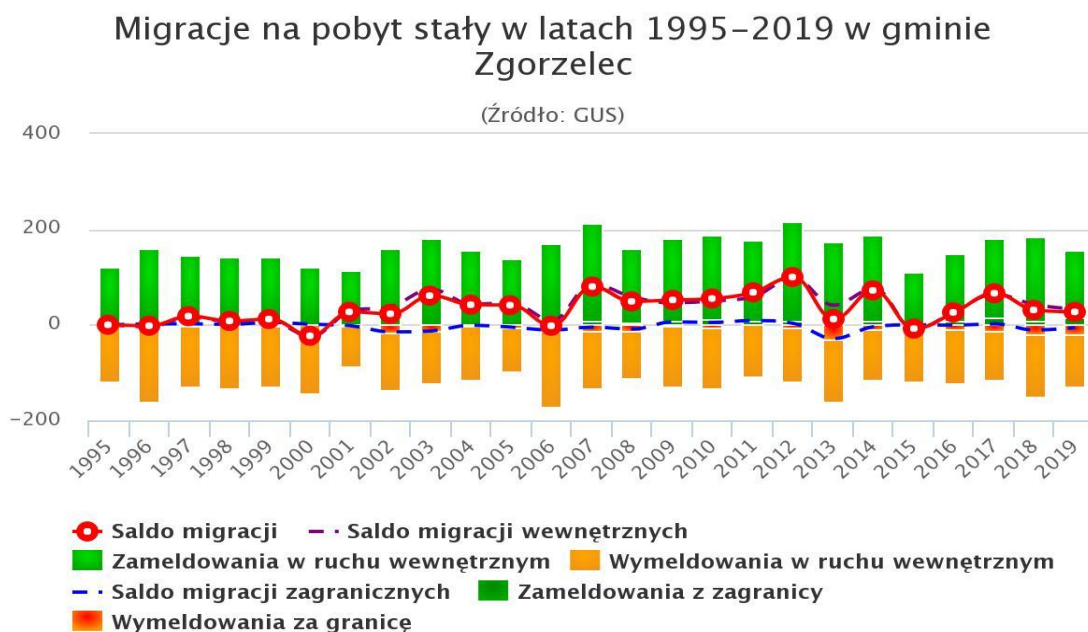
Lider edukacji

....Pragniemy pogratulować Państwu sukcesów w dziedzinie lokalnej polityki oświatowej, w tym nowatorskich pomysłów, twórczych rozwiązań, oryginalnych projektów, zaangażowania w sprawy uczniów i nauczycieli oraz wrażliwości na problemy społeczne w sferze edukacji, które w warunkach reformowania oświaty stają się szczególnie ważne...

Między innymi tymi słowami Fundacja Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego – organizator Ogólnopolskiego Programu Certyfikacji Gmin, Powiatów i Samorządów Województwa „Samorządowy Lider Edukacji – 2017” zwróciła się do Piotra Machaja – Wójta Gminy Zgorzelec w zaproszeniu na galę do Auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W programie „Samorządowy Lider Edukacji” corocznie wyróżniane są jednostki samorządu terytorialnego, którym udaje się najlepiej w Polsce realizować zadania oświatowe, a sukcesy w dziedzinie lokalnej polityki edukacyjnej dalece wykraczają poza „minimum” wyznaczone przepisami prawa i stanowią konsekwencję kreatywności, odwagi strategicznej, nowoczesnego zarządzania publicznego, rzetelności i przyjęcia orientacji pro jakościowej. Czujemy się zaszczytzeni, że do grona takich właśnie jednostek samorządu terytorialnego możemy zaliczyć Gminę Zgorzelec, przyznając certyfikat „Samorządowy Lider Edukacji”. Gmina otrzymała tytuł trzykrotnie. Ostatnie wyróżnienie przyznano gminie za edukacyjne efekty w roku 2020

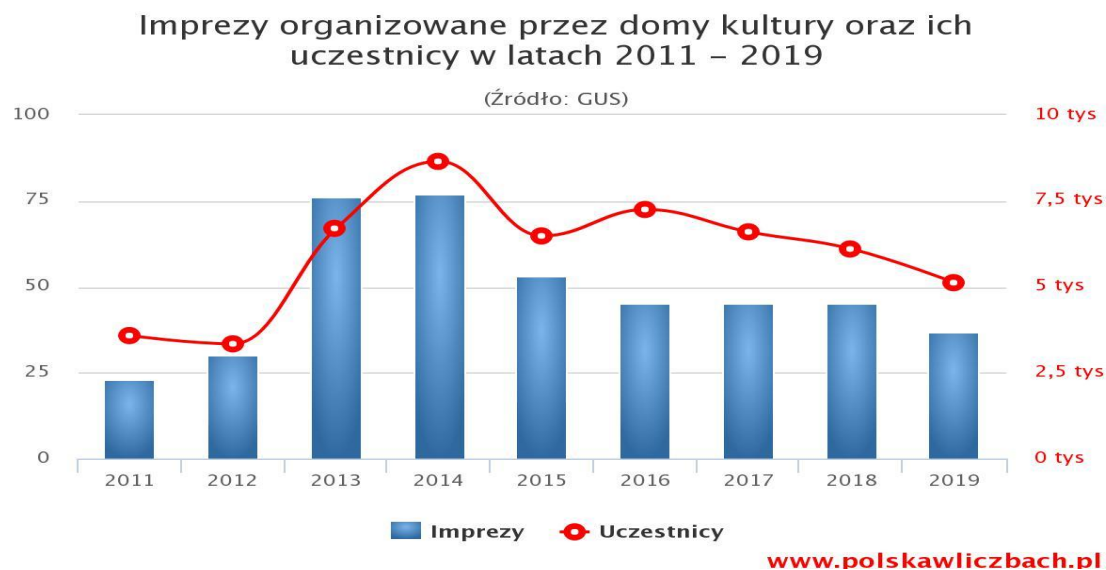
3. Wielkość migracji w gminie,

Migracja w gminie przyczynia się do wzrostu liczby mieszkańców gminy i jak widać jest znaczna. Oznacza to, że wzrasta atrakcyjność gminy pod względem lokalizacyjnym i społecznym.

4. liczba organizowanych imprez

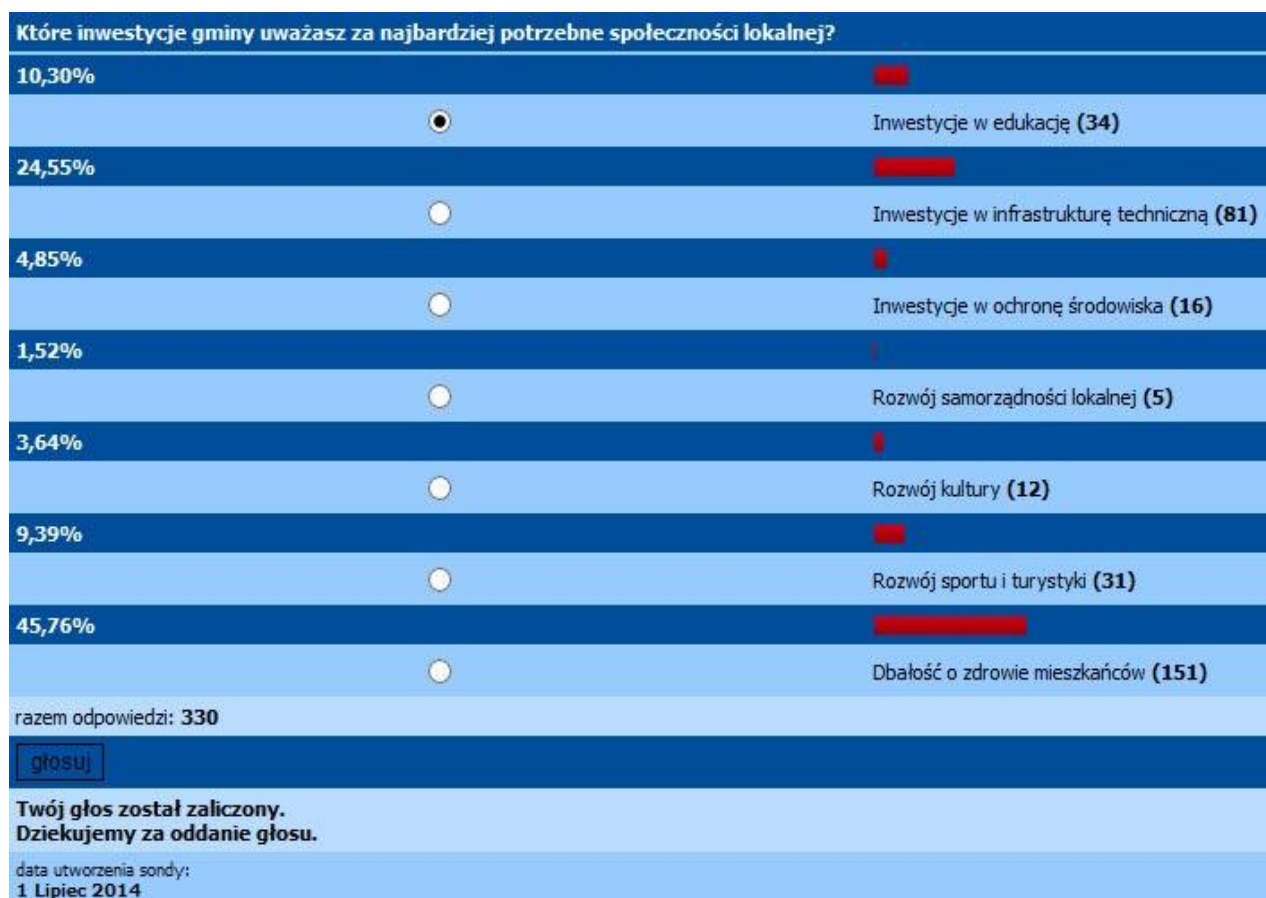
Bezpośrednio liczba organizowanych imprez na terenie gminy jest niemożliwa do oszacowania. Pod pojęciem imprez kryje się wiele działań podejmowanych nie tylko przez gminę i jej jednostki organizacyjne ale również przez różne podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, instytucje zewnętrzne, lokalne grupy działania i osoby fizyczne. Przy analizie organizowanych imprez również posłużymy się prezentowaną przez GUS statystyką obejmującą imprezy i wydarzenia kulturalne.

Jak widać wykres wskazuje znacznie zróżnicowanie ilości organizowanych imprez w poszczególnych latach. Przedstawia również zróżnicowane zapotrzebowanie na poszczególne działania. Organizowane przez sołectwa doroczne festyny i inne imprezy okolicznościowe przestały się cieszyć powodzeniem. Nastąpiło przesilenie i liczba uczestniczących mieszkańców zdecydowanie się zmniejszała. Część sołectw zaczęła organizować wydarzenia dla połączonych sołectw, dla sołectw z terenu np. parafii. Należy także zauważyć, że część imprez systematycznie organizowanych przez GOK na lodowisku i połączonych z wydarzeniami sportowymi przejęło powstałe w 2015 roku Centrum Rekreacyjno Turystyczne w Radomierzycach. Organizowane przez CRT wydarzenia klasyfikowane są w sferze turystycznej i sportowej mimo wielu związanych z ich organizacją aspektów kulturalnych. W wykazanym statystycznie ostatnim roku 2019, w ramach działalności kulturalnej zorganizowano ogółem 37 imprez, w których uczestniczyło 5 120 osób. Należy podkreślić, że jednymi z głównych imprez organizowanych w gminie systematycznie są dożynki gminne oraz jubileusze funkcjonowania jednostek OSP, placówek oświatowych, klubów i związków.

5. liczba mieszkańców angażujących się w lokalne inicjatywy,

Poziom zaangażowania w sprawy gminne mieszkańców przedstawiany jest w całym opracowaniu. Mówi o tym liczba zainteresowanych biologicznymi oczyszczalniami ścieków, zainstalowanych solarów, uczestników organizowanych wydarzeń, poziom migracji itp. Na stronie internetowej gminy prowadzone są systematycznie sondaże z liczbą osób uczestniczących, to również wyraża zainteresowania życiem gminy. Przykładowy sondaż przedstawiamy poniżej.

6. liczba wejść na stronę internetową gminy

W minionym okresie gmina zmieniła stronę internetową, pozostawiając jednak adres. Nowa strona jest bardziej przejrzysta i daje więcej możliwości, zawiera szerszy zakres tematyczny i jest bardziej „przyjazna”. Poprzednia strona działała do stycznia 2019r. Na stronie licząc od 2008r. zanotowano 7.039.917 wejść. Nową stronę odwiedza średnio 4.000 osób dziennie. To dobry wynik, który jednocześnie mówi o zainteresowaniu sprawami gminy i pełnym wydarzeń życiu.

7. poziom tożsamości z gminą (na bazie badań ankietowych)

W minionym okresie nie prowadzono oddzielnie badań na temat poziomu tożsamości z gminą. W Diagnostyce lokalnych zagrożeń społecznych określono tzw. dobrostan psychiczny mieszkańców gminy. Ankietowanych poproszono o ustosunkowanie się do pięciu stwierdzeń. Ankietowani mogli wybrać jak często czuli się w taki lub inny sposób wybierając jedną z sześciu odpowiedzi: cały czas, prawie cały czas, więcej niż połowę czasu, mniej niż połowę czasu, od czasu do czasu, nigdy. Ankietowanych poproszono o sięgnięcie do swoich doświadczeń i uczuć z ostatnich dwóch tygodni.

	Cały czas	Prawie cały czas	Więcej niż połowę czasu	Mniej niż połowę czasu	Od czasu do czasu	Nigdy
Czułem się wesoły i w dobrym nastroju	7%	32%	36%	9%	13%	2%
Czułem się odprężony i spokojny	6%	20%	37%	18%	13%	5%
Czułem się aktywny i energiczny	11%	22%	34%	20%	9%	4%
Budziłem się z uczuciem wypoczęcia i świeżości	6%	20%	29%	13%	21%	6%
Moje życie codziennie wypełniały mi interesujące mnie sprawy	10%	25%	26%	20%	15%	4%

Tabela. Samopoczucie osób dorosłych mieszkających na terenie gminy Zgorzelec

Zdecydowana większość badanych oceniła swoje samopoczucie jako średnie, wybierając częstotliwość odczuwania wskazanych emocji, takich jak wesołość, odprężenie, spokój, aktywność, energia, bycie wypoczętym, zainteresowanym, plasującą się między prawie cały czas a mniej niż połowę czasu. Co ciekawe, więcej ankietowanych wskazało, że odczuwało pozytywne emocje przez cały czas niż, że nie czuło ich nigdy.

8. wizerunkowe postrzeganie gminy (na bazie badań ankietowych)

W dziesięcioletniej działalności gmina wielokrotnie otrzymywała ogólnopolskie i lokalne wyróżnienia. Część z nich przedstawiono w wcześniejszych rozdziałach podsumowania. Za bardzo ważne należy uznać zajęcie przez

Gmina Zgorzelec 8 gminą w Polsce

Ogólnopolski Ranking Powiatów i Gmin prowadzony przez Związek Powiatów Polskich oparty jest na zasadzie bezpłatnego i dobrowolnego uczestnictwa wszystkich samorządów szczebla gminnego i powiatowego. Ranking jest jedynym w Polsce tego rodzaju przedsięwzięciem, zarządzanym na bieżąco przez ekspertów w trybie on-line. Zwycięstwo danego samorządu wiąże się z przyznaniem tytułu "Dobry Polski Samorząd".

Eksperci ZPP wydają opinię według kryteriów ujętych w dziewięciu grupach tematycznych takich jak: działania proinwestycyjne i prorozwojowe; rozwój społeczeństwa informacyjnego; rozwój społeczeństwa obywatelskiego; promocja rozwiązań z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej, promocja rozwiązań z zakresu edukacji, kultury i sportu; wspieranie działań na rzecz gospodarki rynkowej; promocja rozwiązań ekoenergetycznych i proekologicznych; współpraca krajowa i międzynarodowa; działania promocyjne.

Równie ważne było zajęcie VI miejsca w Rankingu Najlepszych Samorządów „Rzeczpospolitej” w 2015 w kategorii Gmina Wiejska

Należy także nadmienić, że gmina, oprócz wspomnianych wcześniej wyróżnień, została wyróżniona czterokrotnie tytułem „Sportowa Gmina Roku”, tytuł „Najlepiej Oświetlona Gmina w Polsce w roku 2018”, Najlepsza Inwestycja Oświetleniowa w Polsce w roku 2018”, Tytuł „Wzorowa Gmina w roku 2017”, Tytuł „Orły Polskiego Samorządu” w 2017r.

Należy także podkreślić, że w roku 2018 Wójt Piotr Machaj otrzymał „Laur Społecznego Zaufania” będący uznaniem za prace na rzecz społeczeństwa i rozwój samorządności.

Inwestycje w dziesięcioleciu

Przedstawiamy dodatkowe informacje o efektach inwestycyjnych zrealizowanych w gminie w minionym dziesięcioleciu tj. w latach 2011 – 2020. Oczywiście nie jesteśmy w stanie wymienić wszystkich inwestycji i remontów. Część z nich określona jest w formie ogólnej, jednak te podane pokazują zakres działań i wysiłek jakiego podjęła się gmina. Inwestycje posegregowano tematycznie by zaprezentować działania w poszczególnych sferach życia gminy.

Obiekty użyteczności publicznej, obsługa mieszkańców

- budowa nowych świetlic wiejskich (Przesieczany, Koźmin, Spytków, Ręczyn, Tylice, Gozdanin)
- rozbudowa siedziby GOPS,
- stworzenie kompleksu miejsc przyjaznych dzieciom i młodzieży, place zabaw, siłownie zewnętrzne
- uruchomienie muzeum w Spytkowie
- wymieniono 24 wiaty przystankowe,
- remont budynku Urzędu Gminy,
- wdrożenie nowoczesnych systemów obsługi klientów w Urzędzie Gminy,
- modernizacja Sali konferencyjnej,
- wykonanie parkingów przy Urzędzie Gminy,
- wsparcie remontów kościołów,
- remont remiz w Trójcy i Radomierzycach,
- budowa garażu dla OSP przy świetlicy wiejskiej w Gronowie,

Infrastruktura techniczna

- budowa kanalizacji w Jędrzychowicach,
- rozbudowa kanalizacji w Tylicach i Kunowie,
- kompleksowa modernizacja dróg gminnych - zadanie w ciągłej realizacji
- kompleksowa przebudowa oświetlenia dróg,
- przebudowa dróg powiatowych z udziałem środków gminnych: Jerzmanki, Gozdanin, Trójca,
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 351 z udziałem środków gminnych (Jędrzychowice)
- budowa PSZOK – ów w Żarskiej Wsi, Radomierzycach i Jerzmankach,
- budowa ścieżek rowerowych Radomierzyce - Zgorzelec, Łagów - Pokrzywnik
- budowa ścieżek i szlaków rowerowych, Radomierzyce – Zgorzelec, Łagów – Pokrzywnik
- ścieżka rowerowa od drogi 352 do zapory na jeziorze Witka ok. 950m.,
- trakt pieszo-rowerowy (ok. 1478 m) między Ręcznem a Spytkowem,
- budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 351,
- budowa odcinka sieci wodociągowej Ø90 o dł.263,50mb,
- odbudowa wałów przeciwpowodziowych w Kunowie,
- zagospodarowanie Centrum wsi Kunów,
- Wymiana pokrycia dachu pałacu w Kunowie wraz z wymianą rynien, rur spustowych, przemurowaniem kominów i remontem wieży,
- Rozbiórka starego zaplecza i budowa nowego obiektu zaplecza technicznego w Łagowie,
- odbudowa infrastruktury technicznej, dróg, wałów, obiektów gminnych po katastrofie budowlanej w 2010r.

Edukacja, zdrowie i kultura, bezpieczeństwo

- budowa Przedszkola „Krasnoludki”,
- budowa Żłobka „Muchomorek”,
- modernizacja pawilony w szkole Podstawowej w Żarskiej Wsi,
- budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Trójcy,
- modernizacja Sali gimnastycznej w Osieku Łużyckim,
- budowa boisk wielofunkcyjnych przy Szkole Podstawowej w Żarskiej Wsi,
- zmiana systemu grzewczego w Szkole Podstawowej i świetlicy w Jerzmankach,
- uruchomienie pracowni 3D w Jerzmankach,

- adaptacja pomieszczeń dla potrzeb oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w Łagowie i Trójcy,
- budowa nowych oczyszczalni biologicznych w szkołach podstawowych w Trójcy i Osieku Łużyckim,
- wymiana pracowni komputerowych we wszystkich szkołach,
- zakup tablic interaktywnych dla wszystkich szkół,
- budowa parkingu przy Szkole Podstawowej w Trójcy,
- przebudowano dachu w Gimnazjum w Jerzmankach (obecnie SP Jerzmanki),
- Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w Żarskiej Wsi,

Rekreacja, wypoczynek, sport

- budowa i otwarcie lodowiska w Łagowie,
- budowa, powołanie i wyposażenie CRT w Radomierzycach,
- budowa boisk do Streetballa w Kostrzynie, Łomnicy
- zagospodarowanie terenów na osiedlach (chodniki, oświetlenie, place zabaw, siłownie zewnętrzne, parkingi, oświetlenie) w Żarskiej Wsi i Tylicach
- uruchomienie szlaku kajakowego wraz z infrastrukturą,
- budowa terenów rekreacyjno – sportowych w Sławnikowicach, Żarskiej Wsi, Łomnicy, Kostrzynie, Radomierzycach, Spytkowie, Ręczynie, Koźmin, Koźlice, Jerzmankach, Jędrzychowicach)
- budowa wiat rekreacyjno – turystycznych,
- budowa szatni sportowych dla zawodników na stadionach w Jędrzychowicach i Ręczynie,
- zakupienie busa dla GOK,
- wykonano parking i zaplecze techniczne dla GOK
- budowa parkingu przy stadionie w Jędrzychowicach
- wyposażenie rad sołeckich w sprzęt piknikowy (namioty, stoły, wiaty)
- wybudowano wiatę na stadionie w Łagowie,
- wybudowano 14 siłowni zewnętrznych,
- budowa boiska w Niedowie,
- budowa boisk wielofunkcyjnych w Trójcy,

Herb gminy

Kończąc raport należy jeszcze wspomnieć o historycznym wydarzeniu w minionym okresie jakim było ustanowienie herbu, flagi i pieczęci gminy w 2015r.

Polska heraldyka jest niezaprzeczalną częścią naszej kultury narodowej, zaświadczyającą o trwałości polskiej tożsamości. Dlatego heraldyka samorządowa odgrywa szczególną rolę zwłaszcza na terenach zachodniej Polski. To my kształtujemy nową tożsamość tych terenów, zamieszkałych ponownie przez Polaków już ponad 75 lat.

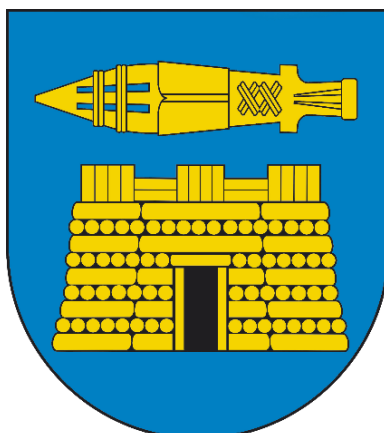
Jesteśmy typową gminą obwarzankową, czyli wokółmiejską. W swojej nazwie podobnie jak miasto i powiat używamy nazwy miasta „Zgorzelec”, co w sposób szczególny utrudnia wskazanie odrębności i samodzielności samorządowej. Trudności takie zauważono już kilka lat temu, kiedy podjęto pierwsze próby opracowania logo i herbu gminy. Młody samorząd usytuowany w terenie przygranicznym i rozwijający się prężnie bezwzględnie winien być rozpoznawalny nie tylko w kraju ale i poza jego granicami. Dlatego ustanowienie przez Radę Gminy wzorów herbu, flagi i pieczęci musiało być zgodne z zasadami heraldyki, weksylologii i miejscową tradycją historyczną i zatwierdzone przez Komisję Heraldyki. Zawarta w takiej

opinii specjalistyczna wiedza jest niezbędna do podjęcia przez Radę Gminy świadomej uchwały w tym zakresie. Podjęcie uchwały niepoprzedzone wystąpieniem o tę opinię powoduje, że rzeczowa uchwała wydana bez zachowania wymaganego trybu narusza prawo. Proces trwał kilka lat i został zakończony podjęciem Uchwały Nr 55/15 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 29 maja 2015r.

Dzisiaj nasze symbole służą indywidualizacji gminy i przyczyniają się do jej rozpoznawalności, prestiżu, renomy, umacnianiu tożsamości społeczności lokalnych. Jesteśmy na trwale zapisani w samorządowej historii Polski. Łatwo gminę zidentyfikować bo nasze znaki kojarzone są tylko z Gminą Zgorzelec i stanowią odrębność terytorialną.

Herb

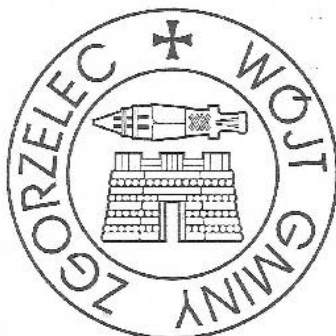
Logo

Flaga

Pieczeń Gminy i Wójta

Niniejsze raport z realizacji Strategii Gminy Zgorzelec na lata 2011 i 2020 sporządzony został w oparciu o dokumenty dostępne w zasobach gminnych i instytucji zajmujących się statystyczną analizą działalności samorządu terytorialne

Materiały zebrał i zredagował:
Marek Wolanin

